Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ КОММУНИС ПАРТИИН БУРЯАДАЙ ОБКОМОЙ, БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ, МИНИСТРНУУДЭЙ СОВЕДЭЙ ОРГАН

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 41 (16264) | 1983 оной февралиин 18, пятница | Сэн 3 мүнгэн.

ФЕРМЫН УЛААН БУЛАН

Үбэл... Мал ажал эрхилдэг манай республикада эгээл юусалгатай, хүндэ хүшэр үе болодог гэжэ хүн бүхэн мэдэнэ. Ута үбэлэй шэмэрүүн хүйтэн сагта адуу[hа]аа тобир тарганаар ондо оруулха, тоо толгойень бүтэн бүтэн байлгаха, ашаг шэмэень шадаал һаа дээшэлүүлхэ, тиигэжэ мал ажалай продукци гүрэндэ худалдаха түсэб даабаринуудаа түйсэд дүүргэхэ гэһэн нилээд хүшэшье, ехэшье зорилгонуудые шиидхэхэ ... малшад ... Тиимэһээ бүхы анхаралаа тэдэнэй ... зорюулха, тэдэнэй бүхы эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые ... хангаха, таталуургүйгөөр ажаллаха ... байлгуулха гэшэ тон шухала. Мүн тэдэнэй дунда ... үзэл суртаалай-политическэ болон ойлгуулгын хүдэлмэри саг үргэлжэ аша үрэтэйгөөр ябуулагдаха ёһотой ... Энэ талаар малай фермэнүүдэй ... түхеэрэгдэһэн улаан булангууд түрүү ... байна. Зарим газарта тэрэмнай үзэл суртаалай ... хүдэлмэриин ёһотой түбүүд болонхой.

Жэшээнь, 1982 оной хүдэлмэриин дүнгүүдээр Түнхэнэй совхозой Могой-Горхоной һү һаалиин фермын улаан булан эрхим гэжэ тоологдоһон байна. Юуб гэхэдэ, эндэ ... һаалишан, нарин нигтаар бодомжолон табигдаһан түсэб ... элдэб янзын хүмүүжүүлхы хүдэлмэри ябуулагдадаг юм. ... урин дулаан ... Нэгэ углуудань фермын коллективэй ажалайгаа түлөө абаһан 3 ... туг табигданхай. Нүгөө углуудань телевизор, радиоприёмник. Стол дээгүүр шэнэ газетэ, журналнууд, номууд дэлгэтэй. Ханадань һаалишан бүхэнэй ... һү һаалиин дүнгүүдэй бюллетень, ажалай мүрысөөнэй гурим, политинформаци болон лекци ... түсэб, түрүүшүүлэй фото-зурагууд ... Шэфүүдэй—нютагай ... һургуулиин һурагшадай ... улаан булангай газаа 1982 ... эрхим гэжэ гарһан, фермын түрүү һаалишан С. Дашиевагай хүндэлэлдэ улаан туг мүнөө үргэ...

Тэрэнэй бүхы хүдэлмэриие фермын партийна бүлэгэй ... А. Д. Дашиева, улаан булангые даагша Л. Е. ... хүтэлбэрилэн эрхилдэг юм. Үдэр бүхэнэйнь ... Среда — коммунис ажалай һургуули, четверг — соёлой-ажахуудалай хэрэглэмжэ хангалгын, пятница — политинформацин, суббото — лекторэй үдэр ... Графигай ёһоор, агитаторнууд — һургуулиин багшанар Л. З. Халудорова, Д. Д. Халанхуева, А. К. ... болон бусад хөөрэлдөө үнгэргэнэ. Һүүлэй үедэ КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй, СССР-эй Верховно Соведэй сессиин материалнуудай, нүхэр Ю. В. Андроповой «СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэл» ... һонирхолтой лекци болон ... үнгэргэгдөө. ... Агитбригадынхид концерт наада харуулдаг.

... фермэдэ 35 хүн хүдэлдэг гэшэ, тэдэнэй 7-нинь — комсомолууд, 6-нинь — КПСС-эй гэшүүд. Эбтэй эетэй ... эдэбхи үүсхэлтэйгээр, тон харюусалгатайгаар ... ажалаа хэдэг. ... һү һаалиншье, түл абалгыншье ... ажалайнь үрэ дүнгүүд эрхим һайн.

Иимэ жэшээ юу харуулнаб гэхэдэ, партиин райкомой болон ... малшадай парткомой ... ганцашье ... хангалга биш, харин оюун бодолой эрилтэ хэрэглэмжэ ... талаар һайнаар хангаха хэрэгтэ саг үргэлжын ... хандуулдаг газарта ажалайншье амжалта ... байна бшуу. КПСС-эй райкомой ... улаан булангуудай ... курс-харалга үнгэргэдэг. Тэдэнэй һайн дүн дүршэл ... эрхимүүдэнь урмашуулагдаг заншалтай. Тус районой Түнхэнэй болон Далахайн МТФ-нүүдэй улаан булангууд ... һайнаар ...

... бүхы районууд улаан булангуудтай ... Кабанскын районой Корсаковска фермэ, Бэшүүрэй районой Заганай-Адагай, Сэлэнгын районой Ехэ-Сагаанай, Зэдын районой Оёорой совхозой 2-дохи ... болон бусад олон фермэнүүдэй улаан булангуудай ... мэрые магтан тэмдэглэжэ болоно. Жэшээнь, Корсаковска һү һаалиин фермын типовой байшангай нэгэ ехэ ... залгада улаан булан түбхинэнхэй. Харуулан ойлгуулха ... хэрэгсэлнүүд гоёор шэмэглэн хэгдэнхэй. Фермын агитаторнууд — һаалишад Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Т. Ц. Тыптуева, КПСС-эй обкомой гэшүүн К. Олмоева хүдэлжэ байгаа нүхэдтэсэ эндэ уулзажа, ... туһатай хөөрэлдөө үнгэргэдэг байха юм. Эдэ бүгэдэшээр ажал хүдэлмэриншье урагшатай, һаалишад... ...шадай хоорондохи харилсааншье эбтэй эетэй, аша ...тай байха юм.

Тиимэһээ малшадай дунда политическэ-хүмүүжүүлгын ...элмэри ябуулхадаа, улаан булангуудые шадамараар ...глэхэ гэшэ нэн түрүүн ажахынуудай партийна болон профсоюзай организацинуудай шухала зорилго болоно. Габшье зарим ажахынуудта энэ шухала асуудалда ехэ ...арал хандуулагданагүй. Яруунын, Хэжэнгын, Прибайкалын районуудай зарим фермэнүүдэй улаан булангууд... саг үргэлжын хүдэлмэри ябуулагданагүй, тэрээнһээ ...охо хэдэн үдэрөөр түлигдэхэгүй, хүйтэн, хаалтатай ...ха ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, Яруунын, Нарһатын ...хозуудай һү һаалиин фермэнүүдэй улаан булангууд ...сэд һайнаар түхеэрэгдээгүй дээрэһээ хүн зоной анхарал ...анагүй. Элдэб шалтагаанһаа боложо саг соогоо соёл... талаар комплексно хангалга эмхидхэгдэнэгүй. Яруунай совхозой малшадта нютагай соёлшод малай үбэлжэл... эхилһэнһээ хойшо январь болотор хүрэжэ шадаагүй ...гаа. Машина үгэнэгүй гээд лэ, һуужа байна бшуу. ...мэһээ олохон улаан булангуудай харуулан ойлгуулха ...эгсэлнүүд хуушаранхай. Илангаяа кино харуулга хайтагүйгөөр табигданхай. Жэшээлэн хэлэбэл, Харгын, ...гирай, Үхэр-Нуурай фермэнүүдэй ажалшад үбэлжэл... эхилһэнһээ хойшо оройдоол 2—3 дахин кино харан байха юм. Районой киносетиин дирекциин киноленты... ...дые зөөхэ машинагүй байхань гайхалтай.

Иимэ ушарнууд бусадшье районуудта дайралдана.

Малай үбэлжэлгэ түлэг дундаа, түгэсэхэнь үшөөл үды. ...ншье хүшэр хүндэ, харюусалгатай хаһа урдамнай ...на гэшэ. Юуб гэхэдэ, хабарай хагсуу саг, үбһэ тэ... ...элэй хомор бололго, түл олоор абалга гэхэ мэтын эр... байдал шэнэ, бэрхэшээлтэй зорилгонуудые мал ажа... бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй мэргэжэлтэдэй урда табина. Тиимэһээ партийна комитедүүд, нютагай Соведүүд, профсоюзай болон комсомолой организацинууд малшадай ...ануудалай хэрэглэмжэ хангаха, нийтэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулха асуудалда гол анхаралаа хандуулха ёһотой. Тэрэнэй тула улаан булангуудай хүдэлмэ...е һайжаруулха, харуулан ойлгуулха хэрэгсэлнүүдые шэнэлхэ, нэн түрүүн район болон ажахын 1982 оной ...алай дүнгүүдые эли тодоор харуулха ёһотой болоно. ...лшад, һаалишад, хонишод, гахайшадай социалис мүрысөөнэй дүнгүүд саг соогоо согсологдожо, олондо мэдээжэ болгогдохо зэргэтэй. Соёлой, худалдаа наймаанай, ...үрые хамгаалгын болон бусад эмхи зургаануудай гол ...элмэри мүнөө үедэ малшадайл дунда ябуулагдаха ...артай бшуу.

Ингэжэ, үбэлэй хүндэ хүшэр үедэ үдэр бүрингөө шэн ...ьяата ажалаараа Эхэ оронойнгоо экономическа хүсэ ...дал бэхижүүлжэ, СССР-эй Эдеэ хоолой программые ...дото дээрэнь бэелүүлжэ байһан малшадые энэрхы ан...ралаар хүреэлбэл, арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурба...хи жэлэй түсэбтэ даабаринуудай амжалтатай дүүргэ...хэнь дамжаггүй.

СЕМИНАР БОЛОБО

Хүдөө ажахын үйлэдбэриин агитколлективүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй республиканска хоёр үдэрэй семинар үсэгэл... КПСС-эй обкомдо хүдэлмэрөө эхил...

«КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдтэй зохил...улан, партийна, гүрэнэй болон ажалай ...рам саашадань һайжаруулха талаар ...рилгонууд» гэһэн асуудалаар КПСС-... обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. ...одогоев, Республикын колхоз, совхо...удай «1982 оной хүдэлмэриин үрэ дүн...үд ба СССР-эй Эдеэ хоолой програм...е бэелүүлхэ талаар зорилгонууд» гэ...н асуудалаар КПСС-эй обкомой сек...тарь В. Ф. Лысов, «Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойдо бэлдэлгые угтуулан дүүргэгдэхэ нийтэ-политическэ хүдэлмэриин зорилгонууд тухай» гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша В. М. Леонов, «КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, агитколлективүүдэй хүдэлмэриин түхэл шэнжэнүүд, онол арганууд» гэһэн асуудалаар КПСС-эй обкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагшын орлогшо В. В. Занкина гэгшэд элидхэлнүүдые хээ.

Семинарай түрүүшын үдэрэй түгэсхэлдэ уласхоорондын байдал тухай лекци уншагдаһан байна.

ХАБАРАЙ ТАРИЛГАДА БЭЛЭДХЭЛ

ГРАФИГҺАА УРИДШАЛАН

Түрэл республикынгаа байгуулагдаһаар алдарта 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ зорюулжа дээшэлүүлэгдэһэн социалис уялгануудые абаһан «Прибайкалец» колхозой механизаторнууд хабарайнгаа тарилгын халуун хаһада хэзээ хэзээнэйхиһээ эмхитэйгээр бэлдэжэ байнад. Хабарай тарилгын ойртохо бүри мастерскойнуудта заһабарилагшадай ажал улам эршэдэнэ.

Һүүлэй мэдээгээр дурсагдагша ажахын механизаторнууд машина, техникэ заһабарилха хүдэлмэрөө графигһаа уридшалан ябуулна. Бүри намар байхада социалис уялга абахадаа эндэхи заһабарилагшад бүхы тракторнуудаа, мүн шагтагалха элдэб түхэлэй машинануудаа мартын 20 болотор сүм бэлэн болгохоор хараалаа һэн. Тиин мүнөө ажахын 50 тракторай 43-ниинь бэлэн болонхой, хадагаламжада жэрылгэн табигдаад байна. Мүн газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ хэдэн машинанууд, мастерской соо заһабарилагдаа гэхэ гү, али ороохо тарьянай 42 сеялкын 35-ниинь бэлэн болгогдонхой. Мүнөө эндэ һүүлшын табан плуг, 3 культиватор заһабарилагдана.

— Колхозоймнай заһабарилгын-механическа мастерскойн коллектив хүдэлмэрөө узловой аргаар өмхидхэнхэй. Манда олон детальнууд дуталдана. Тиимэһээнь бидэ зарим детальнуудые мастерской соогоо шэнэлжэ, байнабди. Мүнөө илангаяа тракторнуудай, сеялкын олон жэжэ детальнууд шэнэ түхэлдөө оруулагдана. — гээд, колхозой ахамад инженер Леонид Петрович Чумаков хөөрөө һэн.

Заһабарилагшадай, механизаторнуудай дунда шадамар бэрхэ, онсо эдэбхитэй, ухаалан зохёохо бэлиг шадабаритай хүнүүд олон. Ахамад инженер Л. П. Чумаковой мэдүүлһэнэй ёһоор, үнинэй трактористнууд А. С. Беляев, А. Ф. Арканов, токарь В. С. Максимов, хүдөө ажахын машинануудые заһабарилдаг бригадын бригадир А. А. Кащеев, комбайнер И. Н. Корнишин, комбайн заһабарилагшадай бригадын бригадир В. С. Кузьмин, слесарь Б. С. Васильев болон бусад олоной дунда магтаалтай болонхой.

Эдэ үдэрнүүдтэ колхозой заһабарилагшад ургаса хурьялгын техникэ бэлэн болгохо хүдэлмэрөө эршэмтэйгээр ябуулна. Жэшээлбэл, һүүлэй мэдээгээр эндэ ороохо тарьянай бүхы 15 комбайнай юһэниинь заһабарилагдажа хадагаламжада табигданхай. Комбайн заһабарилгада олон комбайнернууд хабаадалсана. Үнинэй комбайнер И. Н. Корнишин тарья хурьялгын дүүрэхэтэй адли комбайнаа заһабарилжа бэлэн болгоод, мүнөө нүхэдтөө туһаламжа үзүүлнэ.

— Манай ажахын механизаторнууд бүхы комбайнуудаа байгша оной апрелиин эхин болотор сүм заһабарилжа дүүргэхээр социалис уялга абаа һэн. Мүнөө хараад, зэргэсүүлээд, үзэхэдэ, комбайнуудаа энэ болзорһоо холо урид бэлэн болгохо аргатай байнабди,— гэжэ ахамад инженер Леонид Петрович Чумаков хэлээ бэлэй.

Дурсагдагша ажахыда машина, техникэ заһабарилжа бэлдэхын хажуугаар механизаторнуудые һурган бэлдэхэ хүдэлмэри эмхитэйгээр ябуулагдана. Мүнөө колхозой 18 хүбүүд механизаторай бүгэдэ нийтын курсада һуража, трактор жолоодохо мэргэжэл шудална. Хабарай тарилгын эхилхэдэ эдэнэр бултадаа энэ хүдэлмэридэ ажаллаха юм. Колхозой ахамад инженерэй хөөрэһэнэй ёһоор хабартаа бүхы агрегадуудаа хоёр халаанда хүдэлгэхөөр дүүрэн аргатай болохонь. Нигэжэ тарилгаяа тон богони болзорто үнгэргэхөөр хараална.

Эдэ үдэрнүүдтэ ажахын мастерскойнуудта эршэтэ ажал замханагүй. Механизаторнууд болон заһабарилагшад тракторнуудаа, газар элдүүрилхэ, тарилга хэхэ техникээ, ороохо тарья, тэжээлэй ургамалнуудые болон үбһэ хурьяха машинануудаа, онһон түхеэрэлгэнүүдээ заһабарилна. Тобшоболбол, бүхы машина, техникээ бэлэн болгожо, байгша оной март һарын эсэстэ үнгэргэгдэхэ нийтын харалгада бэлдэжэ байнхай.

С. ТЮЛЮКИН.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: комбайнуудые заһабарилдаг Иннокентий Корнишин.

А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

Прибайкалиин район.

ДААБАРИ ҮЛҮҮЛЭН ДҮҮРГЭГДЭНЭ

Хүүргэ баридаг 52-дохи отрядай коллектив арбан нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй даабари болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн мүрысөөндэ оролсоод, габшагай һайнаар ажаллажа байнхай. И. И. Шняк, П. Н. Арсеньев гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг бригадануудай коллективүүд үдэр бүрингөө даабари үлүүлэн дүүргэнэ. Тэдэ Уоянһаа Муякан хүрэтэр долоон хүүргэ баринжа, ашаглалгада тушаагаа.

— Петр Арсеньевэй хүтэлбэрилдэг бригадын коллектив һара бүрингөө даабариие 115—120 процент дүүргэжэ, бүхы ажалаа эрхим шанартайгаар бүтээнэ. «Эрхим бригада» гэһэн нэрэ соло тэрээндэ олгообди, — гэжэ 52-дохи отрядай партийна организациин секретарь А. П. Морозов хэлэнэ.

Манай корр.

ТҮРҮҮШҮҮЛ ТОДОРБО

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совет, Буряадай облпрофсовет гүрэнэй страховани хүгжөөхэ талаар республикын районуудай хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгүүдые согсолбо.

Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй, Бурядай облпрофсоведэй баталан абаһан тогтоолой ёһоор, 1982 оной түсэб дүүргэхэ талаар һайн дүнгүүдые түйлаһан

Баунтын район нэгэдэхи,

Яруунын район хоёрдохи,

Загарайн район гурбадахи

һуури эзэлбэ.

Сэлэнгын, Улаан-Үдын, Железнодорожно районуудай райгүйсэдкомуудай Госстрахай инспекцинүүд һайнаар хүдэлөө гэжэ тэмдэглэбэ.

МАЛАЙ ҮБЭЛЖЭЛГЭ—Х. ЮУСАЛГАТАЙ ХАҺА

ШАХАЛГЫН ШАДАБАРИ

Арад зоной эдеэ-хоолые улам һайжаруулха, совет хүнүүдые эдеэ хоолой зүйлнүүдээр бүри һайнаар хангаха тушаа КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүд соо, мүн КПСС-эй ЦК-гай 1982 оной майда, мүн ноябрьда болоһон Пленумүүдэй материалнууд дотор онсо анхарал хандуулагданхай.

Энээниие хүсэндэнь хүргэхын тула колхоз, совхоз бүхэн хүдөө ажахын продукциинуудые, тэрэ тоодо мяха илангаяа ехээр үйлэдбэрилдэг болохо зорилготой гэшэ. Энэ асуудалые үргэнөөр зүбшэн хэлсэжэ, зүбөөр ойлгоһон хүдөөгэй ажалшад, малшад шэнэ жэлэй түрүүшын үдэрһөө ажал хүдэлмэридөө һайн дүнгүүдые түйлана.

Иимэ урагшаа һанаатай, түрүү хүнүүдэй нэгэн Зэдын районой Оёорой совхоздо хүдэлдэг юм. Энэмнай дүршэл шадабари ехэтэй үхэршэн Чимит Ширдармаевич Самбуев болоно.

Самбуевтанай гэр бүлэ мал ажалда хори гаран жэлэй туршада хүдэлнэ. Хонидыешье харууһалһан байха. Теэд хаанашье хүдэлхэдөө хүнэй хойно орохо дурагүй, хододоо урагшаал һанаатай ябадаг Чимит Ширдармаевич ажалайнгаа онол аргые, оншо онһые оложо шададаг хүн юм.

Залуу мал түргэн томо болгожо, шахан таргалуулха тушаа асуудалай табигдаад байхада, совхозой дирекци, партийна комитет энэ харюусалгатай, тэрэ үедэ шэнээр эмхидхэгдэжэ байһан һалбарида хүдэлхыень Чимит Самбуевтанай бүлынхидтэ дурадхаһан байгаа.

Түрүүшээр бэрхэшээлнүүд яһала олон ушарба. Тухашархашье үе болоо. Хонидые хайшалдаг хуушан байрые хубилган түхеэржэ, мал шахаха байра болгохо, олон мал уһалха, шэнгэн тэжээл эдюулхэ түхеэрэлгэнүүдые табиха, малай томо жэжээрээ илгагдаад, эдээлүүлэгдэхэ хашаануудые зохидхоноор бариха, дабһа болон бусад нэмэлтэ тэжээлнүүдые малай дуратай сагтаа эдижэ байхаар, шорой шохойтой холиндохогүй хобтонууд соо табихаһаа захалаад, нилээд ехэхэн хүдэлмэри хэгдэһэн юм.

Түрүүшээр түргэн томо болгогдохо бүрүүнүүдые тушаажа абаад, зундаа Ара-Торийн атар бэлшээридэ гаража, уһанай тунгалагые уулгажа, ургамалай шэмэтэйе эдюулээд, намар талха тарьянай хурьяагдамсаар полинуудай үлэгдэлнүүдтэ тэдэнээ адуулжа, зундаа абаһан хүсэ тамирыень бүри тогтонижоруулан, таргыень хүсөөдэг юм.

Гурба-дүрбэн жэлэй хугасаада Самбуевтанай бүлэ совхозойнгоо гүрэндэ мяха ехээр худалдаха хэрэгтэ эгээл горитой хубита оруулдаг болоо. Жэшээнь, Оёорой совхоз СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ 1982 онойнгоо түсэбүүдые мал ажалай продуктнуудые гүрэндэ худалдалгаар холо үлүүлэн дүүргээ. Тэрэ тоодо мяха худалдаха түсэб 111 процентээр дүүргэгдэһэн байна. Эндэ мал шахалгын гүүртынхидэй хубита тон ехэ гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Чимит Ширдармаевич Санжай-Ханда Лубсановна нүхэртэеэ мүнөө 300 эрэ хашарагуудые намарһаа хойшо шахажа байгаа юм. Үнгэрһэн жэлэй декабрь һарада тэдэнэй хүдэлмэриин дүн тон һайн байгаа. Хашараг бүхэнэйнгөө амидын шэгнүүрые сүүдхэдэ дунда зэргээр 1010 граммаар нэмээһэн байна. Январь һарын шэмэрүүн хүйтэн үедэ малынь баһал яһала таргалуулагдаа. Шахамал үхэр бүхэнэй шэгнүүрэй нэмэлтэ сүүдхын 840 грамм болоо. Үбэлэй хүйтэндэ энээниие бага бэшэ гэжэ тоолохоор. Эдэ малай хахадһаа үлүүтэйнь нэгэдэхи кварталай түсэбөөр гүрэндэ тушаагдаха юм.

Мүнөө малдаа сүүдхэдэ 5 килограмм талха тарьянай холисо, 15 килограмм һайн шанартай сенаж, дуран соонь һолоомо үгэжэ, булеэн уһаар уһална. Мүн үдэртөө 8—10 литр шэнгэн тэжээл уулгадаг.

Шахалгын малда эдюулхэ сенаж байрынгаа захада бэлдэдэг юм. Мүн шэнгэн тэжээл эндэ шанагдадаг, уһан булеэдхэгдэдэг болоһоор малшадай хүдэлмэри һурагүй хүнгэдхэгдэһэн байна.

Эдэ үдэрнүүдтэ үбэлэй шахалгын үедэ Самбуевтанай бүлэтэй хамта механизатор П. Петров, Ж. Чердонов гэгшэд хүдэлэлсэнэ. Энэ бригадынхид гүрэндэ худалдагдаха мал бүхэнэй шэгнүүрые 350 килограммда хүргэжэ, тарганаар тушааха социалис уялга абаад, амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна. Энэнь түрэл Буряадайнгаа автономито республика болоһон 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ ажалай бэлэг болохо юм.

Д. АЮШЕЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: мал шахан таргалуулагшадай бригадир Ч. Ш. Самбуев.

Авторай фото.

ЭРХИМ ХОНИШОНОЙ ОТАРАДА

Хурамхаанай совхозой түрүү хонишон Светлана Нимаевна Банаева байгша ондо хонишодойнгоо түл түрэсые дээшэлүүлхэ гэһэн уялга үнгэрэгшэ жэлэй намар абаа бэлэй. Тэрэ Буряадай АССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн баяраай жэлдэ 100 эхэ хониин бүриһөө 136 хурьга абаха зорилготой юм. Тиихэдэ хониин бүриһөө 3 килограмм 600 грамм ноохо хайшалха, хурьгадаа эхэһээнь һалгаахадаа хорин килограммһаа дээшэ шэгнүүртэй болгохо гэжэ уялга соонь хэлэгдэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлнүүдэй дүнгөөр район дотороо эрхим дүн түйлаһан түрүү энэ хонишоной отара хүсэд хүрэхэ үбһэ тэжээлээр гүйсэд хангагданхай. Мүнөө отарадань табан хонишон хүдэлнэ.

Һүүлэй мэдээгээр эндэ гурбан зууһаа дээшэ хурьгад абтаад, гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээгдэжэ байна. Һарын дүүрэтэр түл абалга дүүрэхээр багсаагдана.

А. БАИРОВ.

ШЭНЭ ТАСС ҺОНИН

ЭХЭ ОРОНОЙНГОО ҺҮР ХҮСЫЕ БЭХИЖҮҮЛЭН

ДОСААФ-ай бүхэсоюзна IX СЪЕЗД

Оронойнгоо өөрыгөө хамгаалха хүсэ шадалые бэхижүүлгэдэ, Эсэгэ ороноо хамгаалхаар ажалшадые бэлдэлгэдэ эдэбхитэйгээр туһалха уялгатай ДОСААФ-ай эмхинүүд оборонно зорилгонуудые шиидхэлгэдэ элитэ ехэ үүргэ дүүргэнэ. ДОСААФ-ай бүлгэмэй ажабайдалда шухала үйлэ хэрэг болобо — ДОСААФ-ай бүхэсоюзна IX съезд февралиин 16-да Кремлиин Ехэ ордон соо нээгдэбэ.

КПСС-эй ЦК-гай секретарь И. В. Капитонов, КПСС-эй Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. Ф. Сизов, КПСС-эй ЦК-гай таһагые даагша И. Ф. Дмитриев, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Т. Н. Ментешашвили, СССР-эй оборонын министрэй нэгэдэхи орлогшо Советскэ Союзай Маршал С. Л. Соколов, Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флодой Главна Политическэ управлениин начальник армиин генерал А. А. Епишев, ВЛКСМ-эй ЦК-гай нэгэдэхи секретарь В. М. Мишин, КПСС-эй ЦК-гай харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд, сэрэгэй элитэ ехэ начальнигууд, министерствэнүүд болон албан зургаануудай, совет ба нийтын эмхинүүдэй түлөөлэгшэд, дайнай болон ажалай ветеранууд, мүн хэдэ хэдэн оронуудай оборонно-спортивна эмхинүүдэй делегацинуудай хүтэлбэрилэгшэд президиумдэ һуугаа.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюроһоо бүридэһэн хүндэтэ президиумые делегадууд болон айлшад ехэ дэбжэлтэтэйгээр һунгаба.

КПСС-эй Центральна Комитедэй ДОСААФ-ай бүхэсоюзна IX съездэдэ эльгээһэн амаршалгые И. В. Капитонов суглаарагшадай альга ташалга доро соносхон уншаба.

СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай түрүүлэгшэ флодой адмирал Г. М. Егоров «СССР-эй ДОСААФ-ай ЦК-гай тоосоон ба КПСС-эй мүнөө үеын эрилтэнүүдэй үндэһөөр оборонно бүлгэмэй эмхинүүдэй хүдэлмэриие саашадань һайжаруулха зорилгонууд» тухай элидхэл хэһэн байна.

Империалистнуудай, нэн түрүүн США-гай империалистнуудай уласхоорондын байдалые орёо түгшүүрилтэй болгожо байха үедэ манай съезд зарлагдаба гээд тэрэ хэлээ. Иимэ оршон байдалда парти болон Совет гүрэн газар дэлхэй дээрэ эб найрамдалые сахин хамгаалха талаар шэглүүлэгдэһэн хүдэлмэрөө эсэшэ сусашагүйгөөр ябуулна. Эхэ оронойнгоо ажабайдалай аша туһые хэлбэришэгүйгөөр сахин хамгаална, һэримжэтэй хёрхо байна, совет хүнүүдэй зохёон байгуулхы ажал болон амгалан тайбан байдалые найдамтайгаар сахин хамгаалхын тула бүхы юумэ хэнэ.

Удаань элидхэлшэ ажалшадые сэрэгэй патриотическа талаарнь хүмүүжүүлгын асуудалнуудта анхаралаа хандуулһан, оборонно бүлгэмэй ажал ябуулгын гол шэглэлнүүдэй нэгэндэ — Совет Арми болон Далайн-Сэрэгэй Флодто алба хэлгэдэ залуушуулые бэлдэлгэдэ тогтожо хэлэһэн байгаа. Мүнөө үедэ армиин албанда абтадаг залуушуулай гурбанай нэгэ хубиһаа үлүүнь ДОСААФ-ай һуралсалай эмхинүүдтэ ябажа, Совет Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ шухала хэрэгтэй мэргэжэлнүүдые шудална.

Оборонно бүлгэмэй эмхинүүд хүн зониие оньһон техникэдэ һургалгын хэмжээе үргэдхэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадана. Тэдэнэр сэрэгэй удха шанартай техническэ мэргэжэлнүүдээр кадрнуудые арадай ажахыда үргэнөөр бэлдэнэ. Энэ хүдэлмэриин шухала удха шанартай байһаниинь юугээр тодорхойлогдоноб гэхэдэ, тэрэ арадай ажахын эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые дүршэл шадабаритай хүдэлмэришэдөөр томилхо, СССР-эй Зэбсэгтэ Хүсэнүүдтэ халаание һургаха арга олгоно.

Армида, Авиацида ба Флодто туһалха Бүхэсоюзна һайн дуранай Ленинэй ордента, Улаан Тугай ордента бүлгэм ленинскэ партияа нягтаар тойрон жагсажа, зэргэнүүдээ улам бэхижүүлэн, урдань табигдаһан зорилгонуудые нэрэтэй солотойгоор дүүргэхэ юм гэжэ Г. М. Егоров элидхэлэйнгээ түгэсхэлдэ мэдүүлээ.

СССР-эй ДОСААФ-ай Центральна шалгалтын комиссиин түрүүлэгшэ Г. В. Томилин Центральна шалгалтын комиссиин тоосоото элидхэл хэһэн байгаа.

Удаань элидхэлнүүдые зүбшэн хэлсэжэ эхилбэ.

(ТАСС).

ЕВРОПОДО—ЭБ НАЙРАМДАЛ, АЮУЛГҮЙ БАЙДАЛ

Баруун Европын оронуудые милитарис ябуулгануудтаа хабаадуулха, эб найрамдалай ба шахардуу байдалые һулаоуулгын аша туһада зүрюу харша политикые тэдэнэртэ баадхажа байһыень «Похищение Европы» гэжэ дүүрэн хэмжээнэй шэнэ кинолентэ элишэлэн харуулна. Баримтата фильмүүдэй түбэй студиин байгуулһан энэ картиные олонийтэ февралиин 16-да Москвада хараһан байгаа.

Сэрэгэй булюу хүсэтэй болохо, ядерна буу зэбсэгүүдые урдилдан бүтээхэ талаар США-гай зээрхэг түримхэй хараа шэглэлые Европо түбидэ буруушаан угтажа байһаниинь фильм дотор харуулагдаа. Европын оронуудта үргэдэжэ байһан дайн дажарта эсэргүү олон тоото жагсаалнуудые совет кинодокументалистнууд буулгаһан, Сагаан байшангай зээрхэг түримхэй политикые эрид буруушаажа байһан нийтын ба гүрэнэй ажал ябуулагшадтай, хүдэлмэришэд болон студентнэртэй хөөрэлдэһэн байха юм. Мүнөөнэй уласхоорондын орёо түгшүүрилтэй байдалда Советскэ Союз эб найрамдалта хараа шэглэлээ залан сэхээр бэелүүлнэ, ядерна дайнай аюулые усадхан зайсуулхын түлөө түрүү үзэлтэй хүсэнүүд эдэбхитэйгээр тэмсэнэ.

Буу зэбсэгүүдые бүтээн гаргалгые хизаарлаха, Европодо ба бүхы дэлхэй дээрэхи шахардуу шанга байдалые һулаоуулха талаар шэглүүлэгдэһэн Советскэ Союзай эб найрамдалта шэнэ үүсхэлнүүдые бүхы дэлхэйн үнэн сэхэ хүнүүдэй үргэнөөр һайшаан дэмжэжэ байһыень кинолентэ тодо хурсаар харуулна.

Л. Махнач, А. Пумпянский, В. Киселев гэгшэд тус фильмые найруулан буулгалгада эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан байна.

(ТАСС).

Хани барисаанай ёһо заншалнуудаар

«Ленин совет графикын зохёолнуудта» гэһэн выставкэ һаяар арадай Монгол орондо харуулагдаха байна. Тиихэдэ аха дүү ороной мүнөөнэй уран зурагай искусствын экспозици Советскэ Союз соогуур «аяншалха» юм. 1983 ондо СССР-эй ба МНР-эй Соёлой министерствэнүүдэй хоорондо тогтоогдохо харилсаа холбоон тухай протоколдо февралиин 16-да Москвада гар табигдаһан байгаа.

Артистнуудай харилсаа холбооной программа үргэн ехэ, элдэб янзын юм. Н. П. Осиповой нэрэмжэтэ урод арадай академическэ оркестр, «Самоцветы» гэжэ вокально-инструментальна ансамбль, циркын труппа гастролёор Монгол орондо ошохо. Нацагдоржийн нэрэмжэтэ академическэ драмын театр, Монголой баледэй бүлэг артистнууд, «Баян Монгол» гэжэ ансамбль Советскэ Союзда ерэхэ байна. Новосибирскын, Улаан-Үдын ба Улаан-Баатарай оперно театрнуудай, хоёр ороной Революциин музейнүүдэй харилсаа холбоон улам хүгжөөгдэхэ юм.

(ТАСС).

ЭКОНОМИКО ГАРГАША БАГАТАИ БАЙХА ЁҺОТОИ

БАРИЛГЫН МАТЕРИАЛ АЛМАХА

Капитальна барилга хадаа арадай ажахын эгээл гол шухала hалбаринуудай нэгэн гэжэ хэндэшье мэдээжэ. Тиимэhээ энэ hалбарида материальна нөөсэнүүд эгээл ехээр гаргашалагдана. Тусхайлан хэлэбэл, материальна үйлэдбэридэ хэрэглэгдэдэг бүхы промышленна продукциин 15 процент, орон дотор гаргагдадаг материалай 90 шахуу процент, металлай 20 гаран процент, болбосоруулагдаhан модоной дүшөөд процент имагтал капитальна барилгада хэрэглэгдэнэ. Тиимэhээ барилга-хабсаралгын хүдэлмэридэ үгтэдэг материальна нөөсэнүүдые алмаха гээшэ орон доторшье, барилгын талмай бүхэн дээрэшье тон ехэ удха шанартай гээшэ.

Тиин «Экономико гаргаша багатай байха ёhотой» гэhэн уряа доро алмалта, арьбалалтын гурим баримталан, манай «Главбурятстройн» барилгын, транспортна управленинүүдэй, предприятинуудай, оньhожоруулагдамал нүүдэл колоннонуудай коллективүүд материальна болон элшэ хүсэнэй нөөсэнүүдые гамтайгаар хэрэглэхые, алмахые оролдоно. Тэдэнэй олонхинь барилгын хүдэлмэридэ шэнэ технологическа онол аргануудые хэрэглэhэнэй ашаар барилгын материалнуудай нилээд ехэ алмалта туйлажа шададаг юм.

Гэхэтэй хамта «Главбурятстройдо» хэрэглэгдэдэг бүхы нөөсэнүүдэй дүрбэнэй гурбан хуби шахуунь үйлэдбэриин баазын предприятинуудаар дамжан гарана. Тэндэ тус материалнууд, барилгын элдэб хабсаргагдадаг хэрэгсэлнүүд болгогдон бүтээгдээд, барилгын талмайнуудта эльгээгдэдэг гээшэ. Тиимэhээ алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэл гол түлэб барилгын индустриин предприятинууд болон эмхи зургаануудта нэн түрүүн ябуулагдаха зэргэтэй бшуу.

Энээнhээ уламжалан «Главбурятстройн» зарим предприятинууд хүнгэдхэгдэмэл түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдые гаргадаг болонхой. Тэрэнэй ашаар металл алмагдана. Мүн гэрнүүд болон барилгануудай элдэб хубинуудые шудхаха хэбүүд олоор хэрэглэгдэнэ. Тиигэжэ шэнгэн бетон алмагдана, барилгын материалнуудые бүтээлгэ түргэдэнэ. Энэ мэтэшэлэн алмалта, арьбалалтын түлөө нэбтэрүүлэгдэдэг түрүү онол арганууд олон. Жэшээлэн хэлэбэл, модоор аранга бүтээхэ, линолеум эсхэхэ талаар нилээд дүй дүршэлтэй болоогдоо. Ьаяар шэнэ зүйлнүүдые бүтээдэг цех ашаглалгада үгтэхэ. Тиихэдэнь байрын гэрэй санкабинанууд барилгын талмайда гүйсэд тодхогдоhон сантехническэ хэрэгсэлнүүдтэйгээ абаашагдадаг болохо юм. Барилгын талмайнууд дээрэ материалнуудые зөөхэ элдэб контейнернүүд хэрэглэгдэнэ. Нэгэ үгөөр хэлэбэл, шэнэ, түрүү онол арганууд манай барилгын эмхинүүдтэ яhала бии.

Гэхэтэй хамта дутуу дундануд, али олон ушарта бүри хайша хэрэгээр хандалгашье үшөөл дайралдаhаар. Жэшээнь, «Жилгражданстрой» трестдэ шэл, шифер, зөөлэн хушалта, модон гэхэ мэтэ материалнууд саг үргэлжэ хэмhээ үлүүгээр гаргашалагдадаг байна.

Материальна нөөсэнүүдые алмаха хэрэгтэ барилгын талмайе бэлдэхэ инженернэ хүдэлмэри ба тэндэхи ажалай эмхидхэл ехэ нүлөө үзүүлдэг. Инженернэ талаар муугаар бэлдэгдэhэн барилгын талмайда зөөлгын, хадагалалгын үедэ материалай гээлтэ ехэ болоно, машина, техникэ болон электро-түхеэрэлгэнүүд hандарна. Дулаагаар, уhаар хангалга мүн лэ тулюурдадаг гээшэ. Ьүүлэй үедэ энэ хэрэгтэ онсо анхарал хандуулагдаагүй байгаа. Шадаал hаа түргөөр барилга эхилхые оролдоод, бэлэдхэл муугаар хэгдэжэ, гарзада ехээр орогдоно.

Үшөө тиихэдэ барилгые материалаар хангалгын нарин хиналтагүй байhанhаа мүн лэ ехэ гээлтэ гаргашанууд үзэгдэнэ. Жэшээнь, нэгэдэхеэр, олон предприятинуудта барилгын материал шэгнэхэ аргагүй. Тэрэниие hамбаашалжа, цемент, извёосхо гэхэ мэтые урихэ ушар гарана. Хоёрдохёор, материал предприятинуудай захилые зүбөөр баримталагдан асарагданагүй. Тиимэhээ hайн шанартай түмэрэй зүйлнүүд, проволоко дуталдана. Харин асарагдаhан муу шанартай түмэр хэрэгсэлнүүд металломдошье тушаагдангүй, хаягдашоод жэбэржэ хэбтэхэ юм. Энэ шалтагаанаар «Главбурятстрой» хоёр жэл удаагуур түмэр алмаха түсэбөө дүүргээгүй.

Ьүүлэй жэлнүүдтэ барилгада түмэр-бетон хэрэгсэлнүүд, нимгэн соргонуудаар холбогдоhон аранганууд, щит үүдэнүүд, гипс болон бетон хананууд болон бусад үргэнөөр хэрэглэгдэдэг болонхой. Тэрэнэй ашаар модон нилээд алмагдана. Гэбэшье энэ үшөөл бага. Жэшээнь, «Буржелезобетон» нэгэдэлэй 4-дэхи филиалда модо алмаха нөөсэ үшөөл ехэ бии. Модые бүдүүн, нариинаарнь илгажа, гамтайгаар хюрөөдэбэл, нилээд алмалта туйлагдахаар. Харин энэ үнэтэ эд дан ехээр түлеэндэ гаргашалагдана.

Алмалта, арьбалалтын түлөө тэмсэл барилгын талмай дээрэ заатагүй ябуулагдаха ёhотой. Энэ талаар барилга-хабсаралгын 7-дохи управлени, оньhожоруулагдамал нүүдэл 168-дахи колонно гэхэ мэтэ барилгын организацинууд нилээд амжалта туйланхай. Гэбэшье олонхи организацинууд энэ талаар дутагдалнуудтай. Ямар нэгэ объектын баригдажа дүүргэгдэхэдэ, эндэ үлүүсэ асарагдашаhан обоо хүбөө материалнуудай, эбдэршэнхэй түмэр-бетон хэрэгсэлнүүдэй, түмэр түдэгын зайлуулагдажа байхые олон хүн хараhан байха. Иимэрхүү байдал ехэнхидээ СМУ-4, ПМК-136, ПМК-163 гэхэ мэтэ организацинуудта үзэгдэдэг.

Барилгын индустри дээрэ алмалта, арьбалалтын журам сахилгада материалнуудые контейнерээр зөөлгэ ехэ удха шанартай. «Главбурятстрой» үйлэдбэриин-техническэ комплектациин управлени hүүлэй жэлнүүдтэ барилгын талмайнуудта шабар ба асбоцементнэ соргонуудые, хушалтын материал, рубероид гэхэ мэтые зөөлгэдэ элдэб контейнернүүдые хэрэглэнэ.

Гэхэтэй хамта Главкын транспортна управлени материальна нөөсэнүүдые алмаха талаар гүйсэд оролдолго үшөөл гарганагүй.

Алмалта, арьбалалтын, материальна эд зөөри гамтайгаар ашаглалгын асуудалнуудта «Главбурятстройн» коллеги онсо анхарал хандуулагдадаг юм. Алмалта гээшэ гансашье техническэ бэшэ, мүн эмхидхэлэй хэмжээ ябуулгануудаар, хүн бүхэнэй нарин журамаар туйлагдаха ёhотой бшуу.

М. БОЛОНЕВ,
«Главбурятстройн» үйлэдбэриин-техническэ комплексын управлениин таhагай начальник.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮ ЗЭРГЭДЭ

ХАБАЯА ХАРУУЛНА

Үдэр хоногуудай ошохо бүри Северобайкальск городой шарай хубилна. Байрын гэрнүүд, сад-ясли, hургуулинуудай, соёлой байшангууд Байгалай хойто эрьедэ жэрылдэн бодожо байнхай. 108 бүлэ айлай орохо үндэр сагаан гэрнүүдые «ЛенБАМстрой» гэжэ оньhожоруулагдамал нүүдэл колонныи хүдэлмэришэд бодхоно. Ленинградай барилгашад 1975 онhоо хойшо Хойто-Байгалда нилээд олон объектнүүдые барижа, ашаглалгада тушаагаа, тушаанашье. Эдэнэр 1979 ондо 108 бүлын орохо ганса гэр ашаглалгада тушааhан байбал, үнгэрhэн жэлдэ дүрбэн гэр hайн сэгнэлтэтэйгээр ашаглалгада оруулаа. БАМ-ай барилгашадай, түмэр замшадай, уhан замшадай 400 гаран бүлэ айл шэнэ байрада түбхинэжэ, золтой жаргалтайгаар ажаhууна, ажаллана, энэ асари ехэ барилгада эдэбхитэйгээр хабаадалсана.

—Бидэ үнгэрhэн жэлдэ 5 миллион түхэригэй барилга хэхэ аад, үнэн дээрээ 5 миллион 700 мянган түхэригэй барилга хэжэ, СССР-эй 60 жэлэй ойдо зорюулан абаhан уялгаяа амжалтатайгаар бэелүүлээбди. КПСС-эй Буряадай обком, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиум, Министрнүүдэй Совет, облсовпроф, ВЛКСМ-эй обком энэ туйлалтануудыемнай үндэрөөр сэгнэжэ, ойн баярай Хүндэлэлэй грамотаар шагнаа бэлэй. Бидэ байгша оной түрүүшын хахад жэлэй даабари болзорhоонь урид дүүргэжэ, Буряадай АССР-эй 60 жэлэй алдарта ойе ажалай бэлэгээр угтаха гэhэн хүсэл эрмэлзэлтэйгээр уялга абаабди. Ленинградай барилгашад энэ хараа түсэбөө бэелүүлхэ хэрэгтэ бүлтадаа хубитаяа оруулхаар эрид шиидэнхэй,—гэжэ «ЛенБАМстрой» колонныи ахамад инженер В. А. Иванов хэлэнэ.

Ленинград хотын барилгашад hүүлэй жэлнүүдтэ тон эдэбхитэйгээр социалис мүрысөөндэ хабаадажа, яhала hайн үрэ дүн туйлана. Томо панельнэ гэрнүүдые түргэнөөр, hайн шанартайгаар дүүргэдэг болоо. СССР-эй 60 жэлэй ойн hайндэртэ зорюулагдаhан мүрысөөндэ илангаяа эдэбхитэйгээр хабаадалсаа. Үнгэрhэн жэлэй дүрбэн кварталай туршада КПСС-эй Хойто-Байгалай райкомой, райгүйсэдкомой дамжуулгын Улаан тугые алдангүй абажа гараhан байха юм. 108 байратай дүрбэн гэр, 1119 үхибүүдэй hураха дунда hургуулиин байшан ашаглалгада тушаагаа.

—БАМ-ай барилгада олон жэлэй туршада хабаадалсажа, дүршэл шадабаритай болоhон хүдэлмэришэд коллектив доторнай яhала олон. Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Р. Сильченко, Северобайкальскын горсоведэй депутат Т. Михайлова, хабсаргагшадай бригадир В. Л. Аркадьев болон бусад эрхим түрүү ажалаараа шалгаржа ябаhаар. Эдэнэй оролдолго шадабариин, эдэбхи, үүсхэл гаргаhанай ашаар лэ барилга түргэнөөр хэгдэнэ, гүрэнэй даабари үлүүлэгдэнэ,—гэжэ В. А. Иванов үгэеэ үргэлжэлүүлнэ.

Үсөөн хүнтэйгөөр барилга хэжэ, үдэр, недели, hара бүриингөө даабари үлүүлэн дүүргэхэ гэжэ дундаа мүрысэдэг «ЛенинградБАМстройн» барилгашад байгша ондо миллион түхэригэй барилга оригадна подрядай гуримаар дүүргэхэ, 10 мянган хэhэг хирпиисэ, 550 центнер цемент, 12 тонно түмэр хэрэгсэлнүүдые алмаха гэhэн уялга абаба. Ленинградай барилгашад энэ жэлдэ 12 мянган дүрбэлжэн метр байра ашаглалгада тушаахаар шиидэбэ. Эдэнэр хүнгэн бэшэ зорилго урдаа табиба гээшэ.

—Коллективнай арга боломжонуудаа hайса хаража үзөөд лэ, энэ уялга абаба ха юм. Урдаа табиhан зорилгоёо бодото дээрэнь бэелүүлхын тула хүн бүхэнэй оролдосото ажал хэрэгтэй. Хүдэлмэриин минута бүхэн аша үрэтэйгөөр ашаглагдаха болоно. Бидэ Ленинград хотын барилгын организацинуудтай, комбинадуудтай, түмэр замшадтай холбоо барисаагаа бэхижүүлхэ ёhотойбди. Тиигэбэл, урдаа табиhан зорилгоёо бэелүүлжэ шадаха байхабди,—гэжэ бригадир В. Л. Аркадьев мэдүүлбэ.

«ЛенБАМстрой» колонныи хүдэлмэришэд барилгада хэрэгтэй ехэнхи материал холын Ленинград хотоhоо хойто Байгал асарна бшуу даа. Нээрээшье, түмэр замшадтай нягта барисаа байгуулжа шадаа hаа, барилгада хэрэгтэй материал дутамаггүйгөөр саг болзортонь абаха ушартай. Энэ материалаа гамтайгаар хэрэглэбэл, мүн лэ ехэ хэмжээнэй ажал бага гаргашатайгаар дүүргэхэ аргатай. Бүхы барилгашад түрүүшүүлдээ түшэглэн, эгээл үндэр бүтээсэ туйлахын тула тэмсэнэ. В. Л. Аркадьев, В. А. Кулида болон бусадай хүтэлбэрилдэг бригаданууд hара бүриингөө даабари 135—140 процент дүүргэжэ, ажалай шэнэ илалтанууд тээшэ дабшана. Тус колонныи барилгашад хаба шадалаа гамнангүйгөөр ажаллажа, январь hарынгаа даабари 110 процент дүүргээ. Ленинградай барилгашадай ажал хэрэгыень хараад, шэнжэлээд, сасуулаад үзэхэдэ, гурбадахи жэлэй даабарине болзорhоонь урид, декабриин 24-дэ дүүргэхэ гэhэн уялгаяа бэелүүлхэнь лабтай.

К. ЖАМЬЯНОВ.

Хорниин районой «Георгиевский» совхозой парткомой зүблөөн дээрэ хуряалгын-транспортна комплексын начальнигай тушаалда Олег Анатольевич Катинай кандидатурые совхозой дирекциин дэбжүүлхэдэ, хэншье арсаагүй hэн. Юуб гэхэдэ, район болон совхоз соогоо түрүү hаалишан Мария Кашаповна Катинагай Олег хүбүүниинь ажал хүдэлмэридэ харюусалга ехэтэйгээр хандадагаараа, hайн зангаараа совхоздоо ехэ хүндэтэй болоhон юм.

Нёдондо таряа хуряалгын үедэ залуу коммунист Катинай хүтэлбэрилдэг хуряалгын-транспортна комплекс 3900 гектар талмайhаа ургаса хуряагаа. Мүнөө тус комплексын гэшүүд техникээ заhабарилжа, полинуудта үтэгжүүлгэ шэрэжэ байнхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: залуу коммунист О. А. Катин.
А. ШОЙЖОЛОВОЙ фото.

ОРОЛДОСЫН АШААР

Кабанскын загаhанай заводой П. Ф. Дружининай хүтэлбэрилдэг загаhашадай бригада январь hарынгаа даабарине амжалтатай hайн дүүргэбэ. Буряадай АССР-эй 60 жэлэй алдарта ойдо зорюулжа, hара бүхэндэ 80 центнер загаhа олзоборилхо гэhэн уялгаяа 130 центнертэ хүргэжэ шадаба.

15 хүнhөө бүридэhэн энэ коллектив мүльhэн дороhоо загаhа губшуурдаха дүршэлөөр баян гэжэ суурханхай. 25 жэлэй туршада загаhа олзоборилжо байhан дүршэл ехэтэй бригадир Петр Филиппович шадамар бэрхэ хүтэлбэрилэгшэ гэжэ мэдээжэ юм. Бухы хүсэеэ элсүүлжэ, бригадынгаа ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө үнэн зүрхэнhөө оролдожо ябадаг энэ түрүү загаhашан «Гүрэнэй түсэб дүүргэхэ гээшэ нангин уялга, үлүүлэн дүүргэлгэ хадаа нэрэ хүндын хэрэг» гэhэн ойлгомжые хододоо баримталжа ябадаг хүтэлбэрилэгшэ юм.

—Загаhа олзоборилгын эрхэ байдал далайн нюруудал ходо хубилжа байдаг. Мүнөөдэр, жэшээнь, загаhанай нэгэ газарта hайн баригдаа hаань, үглөөдэрынь бодолгүйгөөр тиишэ ошожо болохогүй—гар хооhон бусахадаа болохош. Юундэб гэхэдэ, загаhанай hүрэг ходо нэгэл газарта удаан байдаггүй, нишэ тиишэ hүндэлжэл байдаг. Тиимэhээ загаhа олзоборилгодо дүршэл хадаа онсо шухала болоно,—гээд, бригадир Петр Филиппович Дружинин намда удхалан хөөрэнэ.—Дүршэлтэй загаhашад манда олон. Үни удаанай намтай суг хүдэлдэг Илья Никитович Березовский хэнhээмнайшье баян дүршэлтэй гэжэ тоологдодог юм. Тиимэhээ бидэ коллективэйнгээ ажал хэрэгые тэрээнтэй зүбшэдэг, заабариинь дууладаг гээшэбди.

Петр Филиппович габшагай ажалайнгаа түлөө Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар, мүн «Социалис мүрысөөндэ илагша» гэhэн олон тоото тэмдэгүүдээр шагнагдаhан юм. Шэлэhэн мэргэжэлээрэ омогорхон, ажалдаа харюусалга ехэтэйгээр хандажа, урагшаа hанаатайгаар хүдэлхэдөө, амжалта туйлангүй яахаб даа. Предприятиингаа захиргаанан тэрээндэ бригада даалгахада ажалынь бүришье харюусалгатай болоо бэлэй. Тиин тэрэ ахамад нүхэдэйнгөө этигэл найдабарие харюулжа шадаа.

—Мүнөө бидэ Провал заливай мүльhэн дороhоо загаhа баринабди,—гэжэ Петр Филиппович хөөрөөгөө үргэлжэлүүлнэ.—Бригададамнай даалгагдаhан прицептэй трактор ажалаймнай эрхэ байдалые нилээн хүнгэдхэнэ даа. Юрэдөө, нигэжэл оролдожо хүдэлөөд байгаа hаа, жэлэйнгээ түсэбүүдые амжалтатай hайн дүүргэхэбди. Нёдондоноингоошье даабарие нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээ hэмди. 915 центнер загаhа олзоборилхо түсэбөө 1840 центнертэ хүргөө бэлэйбди. Тээд мүнөө жэлнай онсо шухала жэл ха юм. Түсэбтэ табан жэлэй гүн ехэ хараа бодолнуудай дүүргэлтые элирхэйлhэн гол жэл болоно. КПСС-эй XXVI съездын шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын иимэ харюусалгатай хаhада юундэ муугаар хүдэлбэ гээшэбибди. Хараалhан зорилгонуудаа холо үлүүлэн дүүргэхын түлөө шадалаа гамнангүй оролдохолди...

С. БОГУСЛАВСКИЙ.

СОВЕТ ОРОН ДОТОР

НОВАТОРНУУДАЙ АЛХАМ

Түбэй ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай Социалис Ажалай Герой П. Гилиин эрхим экипаж гэhэн нэрэ зэргэеэ hалбари дотороо дахинаа батадхаба. Табан жэлэй эхинhээ хойшо табан миллиондохи кубометр газар малтаhан экскаваторщигууд руда малтаха ээлжээтэ хүдэлмэридэ бэлэдхэлээ нэгэ hараар түргэдхэбэ. Ингэжэ 400 мянган тонно металлургическа түүхэй эд малтаха хүдэлмэри эхилэгдээ.

Кривой рог.
Днепропетровско область.

АЗЕРБАЙДЖАНАЙ ССР. Бакугай радиозаводой коллективтэ залуушуул эрдэм, техникын туйлалтануудые үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ үүсхэл гаргажа, нёдондо миллионhоо дээшэ түхэригэй экономическа ашаг үрэ предприятидаа олгоhон байна. Заводто залуу мэргэжэлтэдэй совет байгуулагданхай. «Залуу ухаалан зохёогшо» гэhэн конкурс эндэ эмхидхэгдэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: конкурсдо илагшад.
ТАСС-ай фотохронико.

«Нара», «Повадинский» совхозуудта, «Путь Ильича» колхоздо, мүн бусад ажахынуудта шэнэ гэр байрануудые толложо оролгодо зорюулагдаhан үдэрнүүдые хүнүүд удаан мартахагүй. Гэр байра барилгын хамжаанай гэшүүдэй, үмсын гэрнүүдые баридаг коллективүүдэй мүнгэ зөөриие хабаадалсуулжа, ажахынуудай бодхооhон, шэнэ буусануудта хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэдэй хэдэн арбаад бүлэ нүүжэ ороо hэн.

—Шэнэ гэрнүүдые толлолгын гоё hайхан шэнэ ёhо заншал хүдөөгэй hайндэр боложо, манай эндэ үргэнөөр дэлгэржэ байнхай. Урданайхидал нэгэ-хоёр айл бэшэ, бүхэли деревни шэб шэнэ буусануудта нүүжэ түбхинэнэ. Ьаяр ёhололой эдэ үдэрнүүдтэ хэдэ мянган хүн суглардаг. Энэньшье гайхалгүй. Досоогоо бүхы шухала хэрэгтэй түхеэрэлгэтэй, бууса шадарай газартай, газаагаа адууhа мал бариха хашаатай, элдэб барилгатай шэнэ гэртэ ажаhууха таряашад үниинhөө хойшо дуратай бшуу. Хүдөө тосхонуудые шэнэ болбосон түхэлтэй болгохо гээшэ социальна талааараа айхабтар ехэ удха шанартай.

Өөрын гэр гээшэ олон үеын хүнүүдые түрэл газар нютагайнь, ажахытайнь үндэhөөрнь холбодог, ёhотойл түрэл уурхайнь болохо ёhотой. Эндэл хүн үхибүүн байхаhаа таряашан, малшанай ажалда дурлажа, тэрэниие хүндэлжэ hурана.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ, колхоз, совхозуудай экономикые бэхижүүлхэ хүдөөгэй зоной салин хүлhые дээшэлүүлхэ тушаа партиин бэелүүлжэ байhан анхарал оролдолгын ашаар шэнэ түхэлэй буусатай гэрнүүдые олоор бариха, тосхон hууринуудые шэнэдхэн хубилгаха аргатай болоо. КПСС-эй ЦК-гай июлиин (1979 он), майн болон ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, партиин Московско областной комитет, Мособлгүйсэдком хүдөөдэ гэр байра бариха хүдэлмэриин гуримые шэнэдхэн хубилгаха шиидхэбэри абаа hэн. Хүдөөгэй барилгын баазые бэхижүүлхэ, нютагай материалнуудые хэрэглэжэ барихаар элдэб янзын түхэлэй гэрнүүдэй проект бии болгохо хэмжээнүүд зохёогдоод, бэелүүлэгдэжэ захалаа. Наро-Фоминска районой «Нара» совхоздо 1979 оной августда тиимэ шэнэ түхэлэй hуурин баригдажа, hаалишад, механизаторнууд болон мэргэжэлтэдэй 22 гэр бүлэ тэдэ гэрнүүдтэ нүүжэ түбхинөө бэлэй.

Хүнүүдые хамжаанда нэгэдхэхэ, ажалайнгаа нөөсэлгын мүнгэнhөө гэр байра барилгада хэрэгтэй түрүүшын взнос оруулхын тула совхозой дирекци, партком, хүдэлмэришэдэй комитет, мүн областной организацинууд бага бэшэ оролдолго гаргаа. Иимэ барилгын али тухай ашагтай байhаниие хүнүүдтэ hайнаар ойлгуулха шухала байгаа. Совхоз хэзээшье хүдэлмэришэдые гэр байраар хангаха ёhотой гэжэ олонхи зон тэрэ үедэ hанадаг hэн. Хүдөөдэ олон дабхар гэр тааруугүйшье hаа, түлөөhэгүй байха ха юм гэжэ тэдэнэр бододог байгаа.

Хүдөөгэй ажалшадай гэр бүлын мүнөөнэй бюджедые, мүн үмсэдөө гэр бариха дурагайшуулда, гэр байра барилгын хамжаануудта орогшодто гүрэнэй зүгһөө нилээд ехэ хүнгэлэлтэнүүдэй хэгдэдэгые хараада абан, тэдэндэ капитальна гэрнүүдые барижа үгэхэ асуудалые шиидхэхэ аргатай болоо. Олон дабхар гэрнүүдтэ орходоо тааруу зохидхон гэрнүүд-коттеджэнүүдэй алишье талаараа hайн байhаниие хүдөөгэй хүнүүд мэдэхэ ааб даа. Колхозниигууд болон совхозой хүдэлмэришэдэй өөhэдынь оруулhан мүнгэ зөөриие хараада абахада, тиимэ коттеджэнүүдэй барилгын дүрбэлжэн метр бүхэндэ хэгдэhэн гүрэнэй гаргаша секционно барилгынхиhаа үнэтэй болодоггүй. Тиимэhээ эндэ хубиин, гүрэнэйшье аша туhа хараада абтана. Манай областьдо үмсын гэр байрануудые барилгада зорюулжа, хүнүүд бүхыдэнь 2 миллион үлүүтэй түхэриг мүнгэ банкда орууланхай. Энэмнай ехэ хэрэгэй эхин гэжэ этигэнэбди.

Хүдөөгэй зоной hууха шэнэ түхэлэй гэрнүүдые бариха олон янзын проектнүүдые зохёохо, сэнгыень зүбөөр тодорхойлхо талаар областиин архитектурно-түсэблэлгын түбэй управлениин, «Мосгипрониисельстройн», мэргэжэлтэд ехэ хүдэлмэри хээ. Хүдөөгэй hуурин тосхонуудые шэнээр барихадаа гэр бүлэ бүхэндэ бууса шадарынь огородой хэды шэнээн газар таhалха, гэрэйнь хажууда ажахын ямар барилга түхеэрхэ тушаа генеральна түсэблэлгэдэ шэнэ онол арганууд хэрэглэгдээ. Жэшээнь, «Нара» совхоздо шэнэ тосхоной түрүүшын ээлжээндэ нэгэ, хоёр, дүрбэн байратай, нэгэ-хоёр дабхар, хажуудань няалдуулагдаhан гаражтай, мүн гаражгүйшье, тиихэдээ бууса шадараа заатагүй 8—10 соото газартай, газаагаа элдэб барилгатай гэрнүүдэй долоон янзын проектын али нэгые шэлэхэ гэжэ дурадхагдаhан байгаа. Тиимэ гэрнүүдэй тус бүриин сэн 14-hөө 25 мянган хүрэтэр түхэригэй байха гэжэ тогтоогдоhон юм. Тиихэдээ тэдэ гэрнүүд соо хүнүүдэй ажаhуухада хэр аятай зохид байхыень миил ниитэ үгөөр бэшэ, харин бэлэн болгогдоhон гэрэй жэшээ дээрэhээ харуулжа, айлнуудта өөhэдөө шэлэжэ абаха арга олгогдоhон байна.

Мүнөө энэ совхоздо 65 айл шэнэ гэрнүүдтэ орожо түбхинэнхэй, hаяар үшөө 47 айл шэнэ гэрнүүдтэ орохо ээлжээгээ хүлеэжэ байна. Совхоз хүдэлмэришэдөөр хүсэд бүридхэгдэнхэй, илангаяа эндэ залуушуул олон болоо. Үйлэдбэриин, гэр байрын, ажаhуудалай, таарамжатай зохид эрхэ байдал тэдэнэй анхарал татана ха юм.

Наро-Фоминска, Волоколамска, Дмитровско, Домодедовско районуудта шэнэ тосхонууд баригдажа, тэндэ хүн зоной түбхинөөд, 28 янзын түхэлэй бууса шадарай участогтай шэнэ гэрнүүдые баригдажа ашаглагдаад байхада, энэ эхилhэн хэрэгнай өөрынгөө ашые харюулаа гэжэ хэлэхэдэ болоно. Гэр бүлын өөрынгөө гэртэй болохо гэжэ шиидээд, энээндэ мүнгэ зөөрөө оруулаад байхадань, тэдэндэ уужам hаруул, зохидхон бата бэхи, гоё hайхан гэрнүүдые барижа үгэхэ ёhотойбди. Хамжаанда ороhон айл бүхэн гэр барюулхадаа банкhаа абаhан урьhаламжые бусаалгада, гэр байрынгаа коммунальна элдэб гаргашын түлбэридэ hарадаа 50—70 түхэриг түлэжэ байха болоно. Харин хубиингаа ажахыhаа оруулhан олзо доход абажа, илангаяа мал шахажа, шубуу тэжээжэ худалдаад, гэр бүлынгөө бюджедтэ тэдэнэр нэмэлтэ оруулха аргатай бшуу.

Шэнэ гэр байрануудые бариха проект зохёолгодо түрүүшээр алдуушье хэгдэhэн байна. Тэрээн тухай гэрэй эзэд өөhэдынгөө ажаглалта саг соонь хээ юм. Жэшээнь, гэр соохи талмайе зүбөөр хубаарилан таhалха, хамтын таhалга болон кухние ехэ болгохо, верандыень шэнээр зохёохо, барилгын хямда сэнтэй материалнуудые хэрэглэжэ, гэрэй үнэ сэнгые доошолуулха дурадхалнууд оруулагдаа hэн. Проект зохёогшод, барилгашад энээниие хараада абажа, барилгын зарим хэрэгсэлнүүдые hэлгэhэн, шэнэ юумэнүүдые оруулhан байна. Эдэ бүгэдын ашаар гэрнүүдэй талмайн дүрбэлжэн метр бүхэнэй сэнгые доошолуулха арга олгогдоо. Мүнөө тус тустаа 10-hаа 22 хүрэтэр мянган түхэригэй сэнтэй хүдөөгэй гэрнүүдэй шэнэ каталог бэлдэгдэбэ.

Жэлдээ 50—60 hуурин тосхонуудые хуу шэнэ түхэлэй гэрнүүдтэй болгохын тула барилгын найдамтай hайн бааза хэрэгтэй болоно. Түсэблэлгэ, проект зохёолгоhоо эхилээд, барилгын бүхы хэрэгсэлнүүдээр хангаха, сантехническэ болон электро-хабсаралгын хүдэлмэри гүйсэд хэхэ найдамтай hайн барилгын хүсэн бии болгогдохо ёhотой. Энээниие бэелүүлхэ хүдэлмэри хэжэ байнабди. Домодедовскэ, Дмитровско, Ступинска барилгын материалнуудай заводуудта арболит болон газосиликадаар гэрнүүдэй детальнуудые бүтээн гаргаха үйлэдбэриин шэнэ хүсэн бии болгогдожо байна. Газосиликат болон арболит бага этажна гэрнүүдые барихада эгээл таарамжатай материал юм. Э
гэн шанартай матер
зөөхэдэ, хабсарха
hураггүй бага байн
элhэн гэхэ мэтэ нют
риалнууд хэрэглэгд

Табан жэлэй hуу
хүдөөгэй гэр бари
ковско комбинат б
дүүрэн хүсэндөө о
Дмитровско, Дом
арболитово болон
водууд баhал хүс
хо байна. Нэгэ ү
бэл, тэрэ үе болон
тиин барилгашад

ӨӨРЫН МҮНГӨӨР ГЭР БАЙР

ХҮДӨӨ ТОСХОНУУДАЙ СОЦИАЛЬНА Х

альна аргаар бүтэ
тальнуудаар жэлд
ган дүрбэлжэн ме
тай гэрнүүдые ба
лалгада үгэдэг б
тай.

Тэрэшэлэн түб
дые болбосон түү
гохоhоо гадна хо
хан hууринуудые
жэ шиидхэгдээ.
районой «Рассвет
хэдэн тиимэ тосхон
нэдхэхэ проект
сельстройдо» бүри
дэ зохёогдохо юм.
шанай деревнинүүд
соо уhа оруулха
дулаасуулха пеэшэ
биха, гэр байрада
дар магазинуудай
хүүгэдэй саадай
мэтэ бариха hанаа
мэ гэрнүүд тус бүр
мянган түхэриг сэ
зэргэтэй. Гоё hайхан
лиин дунда оршодо
шанай hууринууды
сон түхэлтэй болго
hаа, тэдэ шэнээр
бодохо байна бшуу.
дотор 4 мянган ти
най багахан hуури
Ажахы бүхэндэ 20
hууринууд хүртэ
нэгэ табан жэлэй
болзорой ажал
ойлгонобди

«Заря коммунизм
эй 50 жэлэй ойн
совхозууд, Малоди
буунай фабрика
экономическа та
шадалтай ажахынууд
гөө хүсөөр гэр б
олоор баридаг,
гүйшье болодог. Ти
га хэхэ арга боло
ажахынуудта бии.
ла «Нара» совхозой
шээгээр олонхи
комсомол-залуушуу
гын бригаданууды
хэ хүдэлмэрие
ябуулха зорилгото

Эдэ асуудалнууд
обкомой бюро да
тариадта, облгүйсэ
до харагдажа, то
жээнүүд абтажа ба
эй XXVI съездын
ЦК-гай майн боло
(1982 он) Пленумы
хэбэринүүдтэй
хүдөө тосхонуудые
шэнэдхэн хубилга
нууд тухай асууд
обкомой пленум
дахаар бэлдэгджэ

Бүхы юумэн бэ
тэнэ гэжэ хэлэхэ
шээлнүүдые дабэ
hайн жэшээнүүд
бэшэ, «Борец», П
«Нара» совхозууд
Ильича» колхоз
ажахынуудай хүт
П. Спиридонов,
А. Шигорец, С. Ж
шэд эдэбхитэдтэ
организацинуудта
энэ хүдэлмэрие
гээр ябуулна.

Үмсын гэр бэ
гын хамжаануудай
бүүдэй ажал о
районодо эдэбхит
лагдана. Мүнөө х
хонууд шэнэдхэн
байнхай. Энэ
хубиин ажахын
hа малай тоо
болоход, хүнүүд
рижан түбхинэхэ
лон бригаданууды
тэсэ дээшэлжэ
хэлэхэ хэрэгтэй.
энэ хараа шугам
барижа ябахабди.

И.
КПСС-эй
обкомой
(«Сельская жи
1983 оной февр
номерhоо.)

МЕДИГҮҮДЭЙ ХАРГЫ ЗАМУ

Элүүр энхын поездоор Лозовско районой хозуудта ерэhэн Харьковай медигүүдэй хүд жэлhээр. Тэдэнэр нютагай медигүүдтэй хамт торнууд болон малшадые үбшэнhөө hэргы эхилбэ.

Областиин ба районой түбүүдэй эмнэлгэ эмхинүүдэй түрүү мэргэжэлтэд поли болон хүдэлмэрилэгшэдэй бэеын элүүрые тэдэнэр тай зохид сагтань үзэдэг юм. Ажахы бүх лагдаhан үйлэдбэриин ариг сэбэрые сахиха медицинын постнуудта медигүүд ерэжэ, зү харин хэрэгтэй hаань, туhаламжашье үзүүл Медицинын талаар хангаха бригаданууд холын участогуудаар ябаха нүүдэл амбу юм.

—Харьковай дээдэ гарай мэргэжэлтэд хү гүүдтэ элдэб янзын туhаламжа үзүүлдэг,— Медицинын эрдэмэй академик Социалис А Л. Малая хөөрэнэ. — Хүдөөгэй ажалшадай энхын түлөө оролдожо, үбшэнэй шалтагаа hамшаха ябадалые табан жэлэй эхинhээ hаань ехээр үсөөрүүлhэн байнабди. Энэ хадаа программа бэелүүлгэдэ бидэнэй оруулжа б хубита мүн.

Лозовой,
Харьковай область.

АМЖАЛТАНУУДНАЙ СЭДЬХЭЛ БАЯСУУЛНА, БЭЕЛҮҮЛХЭ ЗОРИЛГОНУУДНАЙ ЭЛИ ТОДО

...ССС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленумэй шиидхэбэринүүд болон эндэ пар... Центральна Комитедэй Генеральна секретарь Ю. В. Андроповой хэлэһэн үгэ манай оронэй арадай ажахын хүгжэлтын 1982 оной дүнгүүд согсологдожо, нэгэдэхи табан жэлэй гурбадахи жэлэй — 1983 оной хараа зорилгонууд то...илогдоһон байна. «Совет хүн тухай, тэрэнэй ажал хүдэлмэри, һуудал байдал ... тэрэнэй оюун бодолые хүгжөөхэ тухай оролдолго партиин программын тон шу... хараа шэглэл», — гэжэ нүхэр Ю. В. Андропов тэмдэглээ бэлэй. Энэ талаар ма... республикада хэды шэнээн, хэр зэргэ юумэн хэгдэнэб гэжэ тус материалнууд ... хэлэгдэнэ.

...итаторнууд, политинформаторнууд, пропагандистнууд болон лекторнүүдтэ удаа... ниитэ полит-үдэрые үнгэргэхэдөө эдэ материалнуудые хэрэглэхыень дурадхана-

ҮСЭТЭ ИНДУСТРИИН ХҮГЖЭЛТЭ

«...и газар тарялангай ажалыешье шэ... хубилгаха аргатай машинын томо промышленность социализмын ори ...материальна үндэһэ һуури боложо ...е байна».

(В. И. ЛЕНИН).

...И. Ленинэй энэ бодолой тон зүб бай... ...жабайдалнай үшөө дахин гэршэлэн ...лба. СССР-эй экономикодо промыш...стиин гол үүргэ дүүргэдэг ушар ха...эн түрүүн дээдэ шатын, бүгэдэ ара...оориин найдамтай үндэһэ һуурида ...лдэг дээрэһээ тодорхойлогдоно. Тэ... ашаар арадай ажахын бүхы һалба...уд ажалай зэр зэмсэгээр болон шэ...атериалнуудаар хангагдана. Тиихэдэ ...ышленность техническэ дэбжэлтын, ...үйлэдбэрилгые үргэдхэн шэнэдхэлгын ... эдэбхитэй арга нүхэсэл болоно. Со...э Союзай промышленность социалис ...удай экономическа хани барисаанай ...этэдэ шухала удха шанартай.

...ой оронииие индустрижүүлхэ гэһэн ... Ленинэй хараа шэглэлые бэелүүлһэ...шаар СССР дэлхэйн эгээл томо про...енна гүрэн түрэ болоһон байна.

...СР-эй байгуулагдаһанһаа хойшо 60 ... туршада оронэй промышленна про... 500 дахин үлүүтэй, үйлэдбэриин хэ...нүүдые бүтээн гаргалга 1352 дахин ...Тэрэшэлэн дэлхэйн промышленна ...бэридэ СССР-эй промышленностиин ...даг хубита нилээд дээшэлээ. Мүнөө ...скэ Союз дэлхэйн промышленна үй...риин табанай нэгэ хубиие гаргана. ...н Европын бүхы оронуудай гарга... продукциин хэмжээтэй тон адли бо...й. Промышленна үйлэдбэриин юрэн...эмжээгээр Советскэ Союз гансал ...һаа гээгдэнэ. Гэбэшье аргаахан энэ ...лам бага боложо ябана.

...СР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн ...гэдэ арадай һайндэрэй хүндэлэлдэ ...эһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхи...р хабаадалсажа, оронэй промыш... предприятинуудай, транспортын ... холбооной хүдэлмэрилэгшэд 1982 ...ажалай болон политическэ дэбжэл...ршон байдалда ажаллаа.

...мышленна продукци худалдаха та... ...жэлэй түсэб дүүргэгдэһэн байна. ...онойхитой сасуулхада, промышленна ...кци 20 миллиард түхэригөөр гэхэ ...и 2,8 процентээр нэмэбэ. Ажалай бү... 2,1 процентээр дээшэлээ. Энээнэй ... үйлэдбэриин ургалтын дүрбэнэй гур...убн абтаһан болоно. Материал гар...га нилээд бага болоо. Олзо оршо ...лээ.

...ай республикада 60 жэл соо про...енна үйлэдбэри мянга гара дахин ... Республикын промышленностиин за...албариин продукци, нэгэ хүндэ тоо...аргахада, союзна дунда зэргын хэм...ээ ехэ болоһон байна. Жэшээлхэдэ, ...эмжын модо зөөлгэ 4 дахин, хю...гдэмэл модо гаргалга 3 дахин, це... үйлэдбэрилгэ 1,5 дахин дээшэлбэ. ...н бүд нэхэхэ, малһаа мяха, тоһо абэ...аар союзна дунда зэргын хэмжээн...рөөбди.

...лэй жэлнүүдтэ республикын про...енностиие хубаарилан табижа, хүг... талаар ехэ хубилалта болоо. Ур...маршье промышленностиин үгы бай...айонуудта ашагта малтамалнуудай, ой ...ной, эдеэ хоолой болон бусад про...енностиин һалбаринууд байгуулагдаа. ... республикымнай бүхы районуудта ...ай промышленностиин болон Ажа...лай хэрэглэмжэ хангалгын минис...энүүдэй предприятинууд хүдэлнэ.

...оной бүхы промышленностьдал адли ...о-техническэ дэбжэлтын үндэһэ һуу... түшэглэн, Буряадай промышленность ...лтын эгээл үндэр хэмжээндэ хүрөө ... мэдээжэ. Тэрэнэй гэршэнь юун бэ ..., «Электромашина», «Теплоприбор» ...уудай, нарин сэмбын комбинадай, ...мотив-вагон заһабарилгын заводой бо...бусад предприятинуудай продукци хэ...рбаад хариин оронуудта, тэрэ тоодо ... Франци, Итали болон бусад гүрэ...тэ эльгээгдэнэ.

Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, оронэй бүхы республика болон областьнуудай хүгжэлтые экономическа талаарнь адлирхуу болгохо, гэһэн партиин политикын хэлбэришэгүйгөөр, удаа дараалан, амжалтатайгаар дүүргэгдэжэ байһаниие харуулна бшуу. Республикануудай ажалай болон материальна нөөсэнүүдые нэгэдүүлһэнэй хүсэ ехэтэ аша үрын дүн болоно. Арадуудай бата нэгэдэл, харилсан туһалалсалга хадаа оронэй бүхы хизаар болон областьнуудай үзэгдөө харагдаагүй түргэнөөр хүгжэлгын эшэ үндэһэн боложо үгөө.

Арбадахи табан жэлэй туршада республикын промышленностиин үйлэдбэриин гол фонднууд 536 миллион түхэригөөр, промышленна продукци үйлэдбэрилгэ 214 миллион түхэригөөр ургаһан байна.

Арбан нэгэдэхи табан жэлдэ, республикын промышленностиин хүдэлмэришэд, эршэмтэй шангаар хүдэлнэд. Табан жэлэй хоёрдохи — ойн баярай жэлдэ промышленна продукци худалдалгын түсэб 100,4 процент дүүргэгдэжэ, түсэбһөө гадуур 7,2 миллион түхэригэй продукци худалдагдаа. Ажалай бүтээсэ дээшэлүүлгын түсэб 100,8 процент бэелүүлэгдэбэ.

1982 ондо Буряад орондо 45,9 миллион түхэригэй эгээл эрхим шанартай продукци гаргагдаһан байна. Энэнь түсэбһөө 3,5 процентээр ехэ болоно. 1981 онойхитой сасуулхада, иимэ продукци үйлэдбэрилгэ 2,9 процентээр дээшэлээ.

Республикын промышленность шухала зүйлэй олонхи эд хэрэгсэлнүүдые гаргаха түсэбөө болзорһоонь урид дүүргээ һэн.

Зайн гал, дулаанай элшэ, цемент, барилгын хирпиисэ, сонхын шэл үйлэдбэрилхэ, нооһон бүд нэхэхэ, нооһо угааха, нэхэмэл дотор хубсаһа гаргаха, худалдаанда тушааха загаһанай болон һүнэй эдеэ хоолой продукци үйлэдбэрилхэ, бүхы зүйлэй консервэ, хилээмэ-талханай зүйлнүүд, кондитерскэ болон макароной зүйлнүүдые, холимол тэжээл ба зарим тэды бусад продукцинуудые гаргаха жэлэй түсэб үлүүлэн дүүргэгдээ. 370,1 миллион түхэригэй арадай үргэн хэрэглэмжын эд бараан үйлэдбэрилэгдэбэ. Энэнь түсэбһөө 3,1 процентээр ехэ болоно. Тэрэ тоодо соёлой-ажаһуудалай болон ажахын хэрэглэмжын 52,1 миллион түхэригэй эд бараан гаргагдаа. Энээниие 1981 онойхитой сасуулбал, иимэ эд бараа үйлэдбэрилгэ 6 процентээр дээшэлээ.

Республикын предприятинуудта шэнэ техникэ, түрүү технологи нэбтэрүүлхэ, ашаглаха, үйлэдбэриие автоматизацилха болон оньһожоруулха, шэнэ зүйлэй промышленна продукци гаргаха хүдэлмэри үргэлжэлһөөр.

Эрдэм-шэнжэлгын шухала хүдэлмэринүүдые, эрдэм болон техникын түйлалтануудые арадай ажахын һалбаринуудта хэрэглэхэ талаар 1982 ондо 80 хэмжээ ябуулганууд дүүргэгдэхэ гэжэ тогтоогдоһон байгаа. 45 хэмжээ ябуулгануудаар энэнь үлүүлэн дүүргэгдэбэ. Мүн 18 хэмжээ ябуулганууднай зарим хубинуудынь бэелүүлэгдээ. Жэлэй туршада 10,5 миллион түхэригэй экономическа ашаг үрэтэй 9100 гаран уралан нарижуулгын дурадхалнууд, шэнээр зохёогдоһон 120 зүйлнүүд үйлэдбэридэ нэбтэрүүлэгдээ.

Зэдын комбинат, «Теплоприбор» завод, Улаан-Үдын нэхэмэл гадар хубсаһанай фабрика, «Байкалрыбпром» нэгэдэл, Нютагай болон Түлишын промышленностьнуудай министерствэнүүд шэнэ техникэ нэбтэрүүлхэ талаар гүрэнэй түсэб амжалтатайгаар бэелүүлһэн байна.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХУРДАН АЛХАМУУД

Мүнөө үедэ Буряад орондомнай 104 совхоз тоологдоно. Тиихэдэ загаһашадай ажахынуудые оруулангүй, 55 колхоз, гүрэнэй хүдөө ажахын 15 бусад предприяти бии гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Хүдөө ажахые хамта дээрэнь хүгжөөхэ хэрэгтэ үнгэрэгшэ жэлдэ 128,6 миллион түхэриг һомологдоһон байна. Тэрэнэй 99,5 миллион түхэригынь гүрэнэй, 29,1 миллион түхэригынь колхозуудай мүнгэн болоно. Үйлэдбэриин барилганuudта 96,7 миллион түхэриг, уһанай ажахын барилгада 24,5 миллион түхэриг зорюулагдаа.

Республикын хүдөө ажахыда 1067 трактор, 1205 ашаанай автомашина, таряа хураалгын 624 комбайн, мүн бусадшье олон машина болон оньһон түхеэрэлгэнүүд үгтөө. Тиихэдэ 77,8 мянган тонно минеральна үтэгжүүлгэ колхоз, совхозуудта эльгээгдээ. Һайжарһан материально-техническэ үндэһэ һуурияа хэрэглэжэ, хүдөөгэй ажалшад газар тарялангай болон мал ажалай олон зүйлэй продукци улам ехээр абадаг боложо байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ, 1981 онойхидо орходоо, хүдөө ажахын бүхы продукци 33,5 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 10 процентээр дээшэлбэ. Арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёр жэлэй туршада хүдөө ажахын бүхы продукциин дунда зэргын хэмжээн урдахи табан жэлэй жэл бүриин хэмжээнһээ 17,4 миллион түхэригөөр гэхэ гү, али 5 процентээр ехэ байгаа.

Колхоз, совхозуудта ажалай бүтээсэ 10 процентээр дээшэлээ. 1982 ондо уһалагдадаг газар яһала һайнаар хэрэглэгдэһэн байна. Хүдөө ажахын хэрэглэмжын уһалагдадаг газар 2,9 мянган гектараар гэхэ гү, али 2 процентээр ехэ болоһон байна. Мүн севооборот хэрэглэлгэ һайжараа. Минеральна болон нютагай үтэгжүүлгэ нилээд ехээр оруулагдаа, газарай хүрьһэнэй нуралгатай тэмсэхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдээ. Эдэ бүхы хэмжээнүүдые үргэнөөр ябуулжа, республикын таряашадай эсэшэ сусашагүй ажалаар газар тарялангай продукци нилээд ехээр урган нэмээ. Үнгэрэгшэ жэлдэ 442,3 мянган тонно ороohо таряан суглуулагдаа гэхэ гү, али энэнь 1981 оной хэмжээнһээ 79 процентээр ехэ болоно, 64 процентээр ехэ хартаабха, 30 процентээр ехэ овощ суглуулагдаа. Гүрэнэй амбаарта түсэбөөр хараалагдаһан 75 мянган тонной орондо 90 мянган тонно ороohо таряан тушаагдаһан байна. Түсэбөөр хараалагдаһан 35 мянган тонной орондо 50 мянган гаран тонно хартаабха бэлэдхэгдэбэ. Гэхэтэй хамта олонхи ажахынуудай 1983 оной тарилгада хэрэглэгдэхэ үрэһэ хүрэнгөөр өөһэдыгөө гүйсэд хангажа шадаа.

Гүрэндэ ороohо таряа худалдаха түсэбэй дүүргэлтэдэ Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ, «Родина» колхозууд, Мухар-Шэбэрэй районой «Загански», «Коммунизм», «Искра» колхозууд, Улаан-Үдын районой Оронгын совхоз, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ, Бэшүүрэй совхозууд болон бусад ажахынууд ехэ хубитаяа оруулба.

Жэшээлхэдэ, Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой таряашад гектар бүриһөө дунда зэргээр 19,8 центнер ороohо таряа, Мухар-Шэбэрэй районой «Коммунизм» колхозойхид 19,2 центнер, Бэшүүрэй районой XXI партсъездын нэрэмжэтэ колхозой А. М. Гавриловай хүтэлбэрилдэг тракторна бригадын гэшүүд 1260 гектарай гектар бүриһөө 24 центнер шэниисэ хурлажа абаһан байна. Эдэнэй түсэбынь 16 центнер байһан юм. Тиихэдэ Оймороой совхозой Н. А. Красиковай тракторна бригадынхид гектар бүриһөө дунда зэргээр 16 центнер ороohо таряа сохёо.

Хартаабхын эгээл баян урга са Загарайн районой «Гигант» колхозойхид гектар бүриһөө 148 центнер, Оймороой совхозойхид—144, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой, «Сибирь» колхозой ажалшад тус тустаа 136, 132 центнер хуряагаа һэн. Хяагтын районой «Пограничный» совхозой огородшод гектар бүриһөө 356 центнер овощ суглуулба.

Республикын ажахынуудта нёдондонойхиһоо һураггүй ехэ үбһэ тэжээл бэлэдхэгдээ. Районуудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөнэй дүнгөөр Кабанскын, Улаан-Үдын, Хяагтын районуудай ажалшад илаһан байна. Тэдэнэр 1982 ондо тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, һайн шанартайгаар бэлэдхээ һэн.

Гүрэндэ мал ажалай продукцинуудые худалдаха талаар түсэб болон уялгануудаа тэдэнэр яһала һайнаар дүүргэһэн байна. Гүрэндэ һү, үндэгэ, нооһо худалдаха социалис уялгаяа бэелүүлээ.

Нёдондонойхиһоо дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 57 килограммаар ехэ һүн һаагдаа. Кабанскын районой ажахынууд дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 2317 килограмм, Улаан-Үдын районойхид—1955 килограмм һү һаагаа. 1981 ондо нэгэ тахяа бүриһөө дунда зэргээр 222 үндэгэ абаһан байбал, энэ жэлдэ тэрэнь 225-да хүрэбэ. Хонин бүриһөө дунда зэргээр 3,2 килограмм нооһон хайшалагдаа.

Үнгэрэгшэ жэлдэ зарим адууһа малай тоо толгой олошороо. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй, Хяагтын, Кабанскын, Загарайн, Хойто-Байгалай, Хориин районуудай ажахынууд һү һаалияа дээшэлүүлхэ талаар яһала һайн үрэ дүн түйлажа, гүрэндэ һү худалдаха түсэбөө болзорһоонь урид амжалтатайгаар дүүргээ һэн. Тиихэдэ Бэшүүрэй, Зэдын, Загарайн, Кабанскын, Хяагтын, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын, Сэлэнгын, Хориин районуудай ажалшад гүрэндэ мяха худалдаха түсэбөө урагшатайгаар бэелүүлээ.

Хяагтын районой Ранжуровай нэрэмжэтэ колхозой колхознигуд болон мэргэжэлтэд үбэлэй үедэ мал ажалай продуктнуудые ехээр абажа, гүрэндэ худалдахабди, ниитынгээ малые эмхи гуримтайгаар ондо оруулхабди гэһэн үүсхэл гаргаһан байна. Эндэхи фермэнүүдэй олохон коллективүүд түсэб болон социалис уялгануудаа гүйсэд бэелүүлнэ.

Кабанскын районой Кабанскын, Колесовско, Твороговско һаалиин фермэнүүдэй 32 һаалишад үнгэрэгшэ жэлдэ үнеэн бүриһөө дунда зэргээр 3000 гаран килограмм һү һаагаа. Улаан-Үдын районой 12 һаалишад 4000 килограммай хилые дабажа, 26 һаалишадынь 3000 гаран килограмм һү абаба. Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой Заганай-Адагай һаалиин фермынхид фермээрээ үнеэн бүриһөө 3079 килограмм һү һаагаа.

Һуралсалай «Байгал» ажахын һаалишан Галина Евдокимовна Ермолаева арбан нэгэдэхи табан жэлэй хоёрдохи жэлдэ үнеэн бүриһөө 4642 килограмм, Ивалгын туршалга-үйлэдбэриин ажахын һаалишан Бабасан Бальжинимаевна Линхобоева 3470 килограмм һү һааба. Тиихэдэ Кабанскын шубуунай фабрикын һаалишан П. Я. Гусева, Бэшүүрэй районой Дзержинскиин нэрэмжэтэ совхозой һаалишан В. А. Литвинцева болон бусад түрүүшүүл үнеэн бүриһөө 3000 гаран килограмм һү абаһан магтаалтай. Республика дотор олон мал адуулагшад, тугалшад, адуушад болон гахайшад яһала һайн үрэ дүнгүүдые түйлаа.

Захааминай районой Ёнгорбойн совхозой мал адуулагша Ч-Н. С. Балданов зунай мал адуулгын үедэ харууһалжа байһан эбэртэ бодо мал бүриингөө шэгнүүр 1195 граммаар нэмээһэн байна. Хурамхаанай районой һахалиин совхозой тугалшан А. А. Цыренова абаһан тугалнуудаа гээлтэ хоролтогүйгөөр тэнжээжэ, тугал бүриин үдэр бүхэнэй шэгнүүр 1014 граммаар нэмээгээ. Захааминай районой «50 лет СССР» совхозой адуушан Д-Ц. Ц. Раднаев зуун гүүнһээ 94 унага абажа түлжүүлбэ.

Хонишодой дунда үндэр үрэ дүн түйлагшадай тоо улам олошорно. Урда жэлнүүдэйхидэл адли республикын хонишодой социалис мүрысөөндэ Баргажанай районой Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой ахалагша хонишон, Социалис Ажалай Герой Даши-Нима Будиевич Сундуев эрхимлэжэ ябана. Тэрэ үнгэрэгшэ жэлдэ 100 эхэ хонин бүриһөө 160,5 хурьга абажа, хонин бүхэнһөө 5,5 килограмм нооһо хайшалаа.

Хурамхаанай совхозой ахалагша хонишон С. Н. Банаева, Хэжэнгын районой «50 лет Октября» совхозой — Н-Б. В. Валеева, Сэлэнгын совхозой — А. М. Акулов, һуралсалай «Байгал» ажахын — А. Ш. Норбоева. Үдын совхозой — Г. М. Бимбаев болон бусад шалгарба. 1982 ондо Мухар-Шэбэрэй, Хойто-Байгалай, Бэшүүрэй районой ажалшад мал ажалай продуктнуудые ехээр абажа, гүрэндэ худалдаха талаар республикын социалис мүрысөөндэ илаһан юм.

Гэбэшье республикын хүдөө ажахын хүгжэлтэдэ горитойхон дутуу дунданууд бии. Газар тарялангай үрэжэл болон мал ажалай ашаг үрэнь үшөөл удаанаар дээшэлнэ. Олохон ажахынууд үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхэ асуудал хангалтагүйгөөр шиидхэдэг зандаа.

> РЕСПУБЛИКАНУУДАЙ СОЦИАЛЬНА БАЙГУУЛАМЖАНЬ ТАД ОНДОО БОЛОН ХУБИЛАА, РЕСПУБЛИКА БҮХЭНДЭ МҮНӨӨ ҮЕЫН ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИ УРГАН ГАРАА, ТАРЯАШАД ШЭНЭ КОЛХОЗНО ЗАМААР ДАБШАНА, ӨӨРЫН ИНТЕЛЛИГЕНЦИ БИИ БОЛОО, ГҮРЭНЭЙ БОЛОН НИИТЫН АЖАБАЙДАЛАЙ БҮХЫ ҺАЛБАРИНУУДТА МЭРГЭЖЭЛ ТҮГЭЛДЭР КАДРНУУД ХҮЖҮҮЖҮҮЛЭГДЭЭ.
>
> Ю. В. АНДРОПОВ.

АЖАЛША ХҮНЭЙ АША ТУҺАДА

Хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэхи общество ажалшадай һуудал байдал хурдан түргэнөөр һайжаруулха талаар хэзээ хэзээнэнхиһээ ехэ арга боломжонуудтай. Совет хүнүүдэй үнэн шударгы ажалаар оронэймнай экономическа асари ехэ хүсэн байгуулагдана. Жэлһээ жэлдэ ниитын баялигай ехэнхи хубинь арад зоной материальна болон оюун бодолой эрилтэ хэрэглэмжэнүүдые хангалгада сэхэ шэглүүлэгдэнэ.

1982 ондо шулуун нүүрһэнэй промышленностьда, Донецкэ, Кузнецкэ, Карагандинска, Экибастузска болон Печорско шулуун нүүрһэнэй бассейнүүдтэ шахтын барилга дээрэ хүдэлэгшэдэй тарифна ставканууд болон салин хүлһэн дээшэлүүлэгдээ.

Барилгын подрядна эмхи зургаануудай, ниитын хэрэглэлэй гол мүрэнэй транспортын болон бусад зарим һалбаринуудай гол ажал ябуулгада хабаадагшадта удаан сагта таһалгаряагүй хүдэлһэнэй түлөө урмашуулгын түлөөһэ тогтоожо үргэлжэлүүлэгдээ. Хүнгэн ба загаһанай промышленностьда хүдэлдэг хэдэн бүлэг хүдэлмэрилэгшэдтэ ажалай түлөөһэнэй талаар нэмэлтэ хүнгэлэлтэнүүд тогтоогдоо.

Буряадай АССР-тэ һарын дунда зэргын салин хүлһэн, 1981 онойхидо орходоо, 6 процентээр дээшэлжэ, 200,6 түхэригтэ хүргэгдөө.

Гансал мүнгэ ехээр абадаг болоходоо хүн зоной бодото байдал һайжардаг гэжэ ойлгохо хэрэггүй. Салин хүлһэ, пенси гэхэ мэтэнүүдэй нэмэхэтэй сасуу оюун бодолой баялигуудые, эдеэ хоолой продуктнуудые, гутал, хубсаһа болон бусад эд бараа, мүн элдэб бусад туһаламжануудые абаха арга боломжонууд хангагдаха ёһотой.

1982 ондо урдынхидаал адляар, гол эдеэ хоолой ба эдеэ хоолдо ородоггүй эд бараа худалдалгын юрэнхы хэмжээн хэлбэришэгүйгөөр ургаа. Жэшээнь, бүхыдөө орон соо үнгэрэгшэ жэлдэ, 1981 онойхитой сасуулбал, мяха ба мяханай продуктнуудые худалдалга 3, ургамалай тоһо—7, сыр—3, сай—9, алим жэмэс болон цитрусэй ургамалнууд—12, магнитофон — 7, час — 3 процентээр ехэ болоо.

Олзо оршын болон хэрэглэмжын дунда зэргын хэмжээнэй ургахатай сасуу хэрэглэмжын бүридэл шанарайнгаа талаар һайжарна. Бүридэлэй хубилалтанууд хүн зоной хэрэглэмжэнүүдэй хүгжэжэ байһые харуулна. Хэрэглэмжэнүүд үргэдэнэ, ниитын хэмжээниинь дээшэлнэ, бүридэлынь хубилна, улам ургажа байгаа тэдэниие гүйсэд хангахын тула хэрэгтэй нөөсэ баялигууд олошорно. Материальна хэрэглэмжэнүүдэй хажуугаар оюун бодолой хэрэглэмжэнүүдэй удха шанар улам дээшэлнэ.

Хэрэглэмжын эд бараануудые худалдаа наймаанай эмхи зургаануудһаа хүн зомнай абадаг ха юм даа. Манай республикын гүрэнэй, кооперативна худалдаа наймаанай эд бараанай розничо эрьесэ 1982 ондо 1094,4 миллион түхэригтэ хүргэгдэжэ, 1981 онойхидо орходоо, сасуулагдамал үнэ сэнгээр 1,7 процентээр ургаа.

Совет хүнүүдэй ажабайдалые һайжаруулгада, хүдөөгэй болон городой хүн зоной һуудал байдалай хэмжээнүүдые дүтэ, адлирхуу бололгодо ниитын эдеэ хоол ехэ үүргэ дүүргэдэг гээшэ. Мүнөө ниитын эдеэ хоолой аша туһаар үдэр бүри 90 гаран миллион хүн хангагдана. Ниитын эдеэ хоолой предприятинуудай 75 процентнь промышленна предприяти, барилга, эмхи зургаануудта хүдэлнэ.

НЮТАГАЙМНАЙ ЕХЭ БАРИЛГАНУУД

Республикын арадай ажахыда үгтэдэг капитальна һомололгонуудай хэмжээн саг үргэлжэ дээшэлнэ. Энэ ушар оронэй зүүн зүгэй районуудай, тэрэ тоодо Буряад оронэй, хүгжэлтэ тушаа парти ба правительствын хандуулдаг саг үргэлжын анхаралые гэршэлнэ ха юм. Эдэ һомололгонууд һүүлэй 15 жэлэй туршада 4,3 дахин ургаа. Имагтал 9—10-дахи табан жэлнүүдтэ 3,5 тухай миллиард түхэриг үнэ сэнтэй шэнэ гол фонднууд ашаглагдаа. Тусхайлан нэрлэбэл, Сибирь болон Алас-Дурнада эгээл томо Гусиноозерско ГРЭС, Холбоолжоной нүүрһэнэй уурхай, гадар трикотаж хубсаһанай фабрика, Харанхын ба Шулуутын холимол тэжээл үйлэдбэрилдэг заводууд, хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдэй, «Бурятфермаш» заводууд, Загарайн бройлерно фабрика гэхэ мэтэнүүд болоно. Түгнын шулуун нүүрһэнэй хэбтэшые ашаглаха талаар бэлэдхэлэй хүдэлмэри эхилэгдээ.

Мүнөө үеын Буряад орон—шэнэ барилгануудай хизаар болонхой. Республикын карта дээрэ шэнэ хото, хүдэлмэришэдэй поселогууд урган бодоно. Мүнөө Буряадтамнай 6 хото, городой түхэлтэй 31 поселок тоологдоно. Ниислэл хото —Улаан-Үдэмнай экономическа, захиргаанай ба соёлой нилээд томо түб гэжэ алдаршаа.

Байгал-Амарай түмэр замай эгээл орёо хүшэр, Буряадай участок хурдан түргэнөөр баригдана. Манай республикын газар дайдаар БАМ 524 километрэй зайда зурын гараха юм. Байгалай тоннелиин барилга мүнөө түгэсхэгдэжэ байнхай. Дэлхэй дээрэ эгээл утануудай нэгэн, 16 шахуу километрэй Хойто-Муяын тоннель амжалтатайгаар баригдана.

Манай зуун жэлэй агууехэ барилгада оронэй бүхы союзна, автономито республиканууд, хизаар, областьнууд хабаададаг гээшэ. Жэшээнь, Эстониин түлөөлэгшэд—Кичерэ, Литвагай—Шэнэ-Уоян, Белоруссиин—Северомуйск станцинуудые бодхоожо байнхай. Байгал далайн эрьедэ ленинградайхид Северобайкальск гэжэ мүнөө үеын, үзэсхэлэнтэ һайхан хото бодхооно. «Буряадай комсомолец» гэжэ отряд Таксимо станциин барилгада хабаадалсана. Үнэхөөрөөшье, БАМ гээшэ СССР-эй арадуудай агуу ехэ хани барисаанай ба аха дүү холбооной һүр жабхаланта һүлдэ тэмдэгынь болоно ха юм.

Парти ба правительствын табиһан зорилгонуудые бэелүүлгэдэ мүнөө республикын барилгашад горитой хубита оруулна. Байгша табан жэлэй хоёр жэл соо арадай ажахын бүхы һалбаринуудай хүгжэлтэдэ табигдаһан лимидһээ, урда табан жэлэй һүүлшын хоёр жэлэйхидэ орходоо, 10 процентээр ехэ мүнгэ зөөри ашаглагдаа. 1982 ондо республикын арадай ажахыда ашаглагдаһан капитальна һомололгонууд 1981 онойхиһоо 2 процентээр дээшэлээ, гол фонднуудшье ехээр ашаглалгада оруулагдаа.

Һургуули, поликлиникэ болон социальна хэрэглэмжын бусад объектнүүдые бариха программа дүүргэгдээ. СССР-эй байгуулагдаһаар 60 жэлэй ойн урда тээ Улаан-Үдэдэ ажаһуугшадта Ажалай Улаан Тугай ордентэ Гүрэнэй Х. Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай гоё һайхан, шэнэ байшан барилгашаднай бэлэглэбэ.

БАМ-ай Буряадай участогай барилгашад болзорһоо урид, сентябриин 20-до, барилга-хабсаралгын хүдэлмэринүүдэй түсэб дүүргээ. Тиихэдэнь Байгалай хойто эрьеын тоннельнүүдые малтадаг 16-дахи тоннельнэ отряд түсэбөө бүри августда, Барилгашадай үдэртэ бэелүүлээ.

1982 ондо Гусиноозерско ГРЭС-эй 2-дохи ээлжээнэй, Ошурковай апатидай заводой, Озерно ашагта малтамал шанаржуулгын комбинадай барилга үргэлжэлүүлэгдээ. Мүн Улаан-Үдын 2-дохи ТЭЦ-эй, Гусиноозерскын хачын материалнуудай заводой барилга захалагдаба. Локомотив-вагон заһабарилгын, «Теплоприбор», «Электромашина» заводуудта, мебельно-модо болбосоруулгын комбинадта һэльбэн шэнэдхэлгын болон үргэдхэлгын хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэнэ.

Нёдондо республикын колхоз, совхозуудта 7200 эбэртэ бодо мал, 37400 хони, 15200 шубуу байлгаха байранууд ашаглалгада тушаагдаа.

«Бурятэнерго» управлениин эмхи зургаанууд электрын элшэ хүсэ дамжуулха 517,7 километр утатай шэнэ лининүүдые ашаглалгада тушаагаа.

Гэхэтэй хамта олонхи барилгануудта түсэбүүд дүүргэгдэнэгүй, хэдэн объектнүүдые 1982 ондо ашаглаха түсэб буруу һүрөө. Барилгын гол эмхи зургаанууд барилгын товарна продукци тушааха түсэбөө дүүргээгүй.

ЭРДЭМ ГЭГЭЭРЭЛ, СОЁЛ БОЛБОСОРОЛ

...т засагай үедэ манай ...дотор ёһотойл соёлой ...ал хэгдэжэ, тэрэ парти ...арадай гайхамшагта түй... болон мүнхэжэһэн бай...игэжэ эрдэм бэлиг, со...лбосорол бүгэдэ ара...аялиг болоод, хүн зо...эдьхэл бодолые шэнэд...убилгажа, коммунизмын ...эл ехэтэй, эдэбхитэй ...лагшадые бүридүүлэн ...хүүлхэ хэрэгтэ шиидхэ...ргэ дүүргэһэн байха юм. ...Р-эй арадуудай эбтэй ...бүлэ соо совет Буряад ...удхаараа социалис, маяг ...өрөө национальна шэн... соёл болбосоролоо хүг... һалбаруулжа байнхай. ... гэгээрэл айхабтар үн...атада гараа гэжэ тэм...тэй. Энээнэй ашаар мү...эдэ республика дотор ...50 мянган хүн элдэб ... һургуулинуудта һуража, ... мэдэсээ дээшэлүүлнэ. ...ы эрдэмэй 542 һургуу...дта 149,8 мянган һураг...урана. Тэрэ тоодо 18,2 ...н хүн хүдэлмэришэн за...улай халаанай болон үдэ... һургуулинуудта ябадаг ... Үнгэрһэн һуралсалай ... 18,8 мянган хүн дунда ...ули дүүргэ. Мүнөө ...утадхаһан үдэртэй һур...нууд болон бүлэгүүдтэ ...янган һурагшад ябана. ... үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ ...роцентээр олон болоно. ...улинуудай дэргэдэ эм...гдэһэн интернадуудта ...г 8 мянган һурагшадай ...һаань ехэнхинь гүрэнэй ...д хангалтада хүртэнхэй.

Жэлһээ жэл бүри һургуулиһаа гадуур хүдэлдэг хүүгэдэй эмхи зургаанудай тоо олошорно. Мүнөө республика доторнай пионернүүдэй 35 ордон болон байшангууд хүдэлнэ. Тиихэдэ хүүгэдэй болон эдиршүүлэй спортын 31 һургуулида эдир техникүүдэй 4 станцида, юннадуудай республиканска станци болон хүүгэдэй аяншалгын станцида, хүүгэдэй хүгжэмэй 55 һургуулида, уран һайханай болон искусствын 4 һургуулида 43 мянган үхибүүд хабаададаг юм. Республика доторнай мүнөө хүүгэдэй 622 саад болон ясли тоологдоно, һургуулида ороогүй үхибүүдэй саг үргэлжын эмхи зургаануудта 68 мянга гаран хүүгэд ябана.

Һүүлэй жэлнүүдтэ техническэ мэргэжэлэй һуралсал улам үргэдэжэ байнхай. Иимэ 39 училищида 14,3 мянган хүн һурана. Үнгэрһэн жэл соо техническэ мэргэжэлэй һуралсалай эмхи зургаанууд мэргэжэлтэ 11,8 мянган залуу хүдэлмэришэдые бэлдээ. Республикын 4 дээдэ һургуулинуудта 22,8 мянган студентнэр, 21 техникум болон дунда училищинуудта 18,8 мянган хүн эрдэм мэргэжэл шудална. 1982 ондо арадай ажахыда 8,3 мянган мэргэжэлтэд эльгээгдээ. Тэдэнэй 3,6 мянганиинь дээдэ һургуулитай, 4,7 мянганиинь тусхай дунда һургуулитай.

Мүнөө үедэ республика доторнай СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиал, ВАСХНИЛ-ай Сибириин отделениин Хүдөө ажахын эрдэм-шэнжэлгын институт, 4 дээдэ һургуули, эрдэм-шэнжэлгын 13 һалбариин эмхи зургаанууд хүдэлнэ. Эндэ хамта дээрээ 2,1 мянган научна хүдэлмэрилэгшэд, тэрэ тоодо 50 профессор болон эрдэмэй докторнууд, 800 гаран доцент болон эрдэмэй кандидадууд ажаллана. Тэдэнэй дунда Ленинскэ, СССР-эй Гүрэнэй шангуудай, мүн ВЛКСМ-эй ЦК-гай шангай лауреадууд бии. Жэлһээ жэл бүри естественнэ болон ниитын эрдэмэй һалбаринуудта теоретическэ талаараа, мүн бодото ажал хэрэгтэй холбоотой шухала шэнжэлгэнүүд хэгдэжэ, тэрэнь улам үргэдэжэ байнхай. Һүүлэй жэлнүүдтэ Буряадай филиалда радиофизикын, геологиин, материаловедениин болон ашагта малтамалнуудые комплексноор шанаржуулха гол асуудалнуудаар эрдэм-шэнжэлгын ехэ удхатай шанартай үрэ дүнгүүд түйлагдаһан байна. Буряадай үйлэдбэрилгын хүсэнүүдые хүгжөөхэ эрдэм ухаанай үндэһэ һуури зохёон табигдажа, тэрэнэй баялигые ажахын талаар ашаглаха эрхэ байдал тодорхойлогдоо. Байгал шадархи газар уһанай байгаалиин баялигые тэрэ зандань үлөөхэ, мүн зүбөөр хэрэглэхэ талаар шэнжэлгэнүүд хэгдэнэ. Тиихэдэ Буряадай филиалай Ниитын эрдэмэй институдай шэнжэлгын хүдэлмэринүүдэй гол шэглэлэй ёһоор, хүгжэлтэ түгэс социализмын үедэ Буряадай АССР-эй хүгжэлтын түүхын, мүн коммунис мэдэрэл бүридүүлэн бии бололгые харуулһан асуудалнууд, Буряад оронэй болон Сибириин арадуудай фольклорой, уран зохёолой, искусствын, хэлэ, бэшэгэй хүгжэлтын асуудалнууд, социалис нацинуудай бэе бэедээ ойртон дүтэлхэ ябадал шэнжэлэгдэнэ. СССР-эй болон МНР-эй арадуудай хоорондохи соёлой харилсаа холбооной асуудалнууд шэнжэлэгдэжэ үргэлжэлһөөр. Мүн «Сибириин болон Алас-Дурна зүгэй арадуудай фольклорой дурасхаалта дээжэнүүд» гэһэн 60 боти ном буряад, ород хэлэн дээрэ хэблэгдэхээр бэлдэгдэжэ байнхай. Буряад орондо газар тарялангые зональна аргаар эрхилхэ тусхай гурим эрдэмтэд зохёогоо. Мал ажалые эрхилхэ гурим зохёогдожо дүүргэгдэбэ. Тиихэдэ нуга сабшалангай ургаса дээшэлүүлхэ, тарилгын газарай бүридэлые һайжаруулха, хүрьһэнэй һалхи, уһанай нуралгаһаа хамгаалха, тарялан хамгаалха зурууд ой модо һуулгаха болон бусад асуудалнуудаар эрдэмтэдэй үгэһэн дурадхалнууд зарим ажахынуудта нэбтэрүүлэн хэрэглэгдэжэ эхилэнхэй.

Саашадаа Буряадай республикада номой хэблэл, газетэ, журнал гаргалга улам хүгжөөгдэжэ, телевидени болон радио-дамжуулгын материально-техническэ үндэһэ һуури улам бэхижүүлэгдэхэ байна.

Мүнөө республикымнай бүхы нютагуудта радио шагнадаг болонхой. Буряадаймнай хүн зоной 80 процентнь Москвагай болон Улаан-Үдын телевизионно дамжуулгануудые харана. Мүнөө үедэ «Орбита» гэжэ 4 станци, 147 ретранслятор хүдэлнэ. Үнгэтэ дамжуулгануудые харуулдаг болохо талаар нилээд ехэ хүдэлмэри хэгдэбэ. 1982 оной мартһаа манай республика Бүхэсоюзна радиогой 3-дахи программые дамжуулдаг болоһон байна.

Хото, хүдөөгэй ажалшадые соёлой 729 байшан болон клубууд хангана. Республика дотор 1000 гаран кино-түхеэрэлгэнүүд хүдэлнэ. Тэдэнэй материально-техническэ үндэһэ һуури саг үргэлжэ бэхижүүлэгдэнэ. Соёл-гэгээрэлэй хүдэлмэриин шэнжэ шанар болон маяг түхэлынь улам һайжаруулагдана.

Мүнөө Буряадтамнай 10 музей бии. Тэдэнэй 10 филиал байгуулагданхай. Гадна ниитын 38, һургуулинуудай 120 музейнүүд хүдэлнэ. 1982 ондо Хяагта хотодо арадай уран бүтээлнүүдэй музей нээгдээ һэн. Тиихэдэ И. В. Бабушкинай нэрэмжэтэ музей шэнэ һонирхолтой зүйлнүүдээр олошоруулагдажа байнхаи гэжэ тэмдэглэебди.

Республика доторнай уран зохёолшодой, уран зураашадай, композиторнуудай холбоонууд хүдэлнэ. Тэдэ мэргэжэлтэ, бэлиг ехэтэй 116 хүдэлмэрилэгшэдые нэгэдүүлнэ. Буряадай уран зохёолшодой номууд түрэл, нютагай хэблэлдэ барлагдан гарана. Тиихэдэ буряад уран зураашадай, арадай уран бэлигтэнэй бүтээлнүүдэй выставкэ Москвада, Тбилисидэ, Ереванда, Бакуда амжалтатайгаар харуулагдаа. Манай Буряадай республикын соёл болбосоролой ажабайдалда үшөө нэгэ гайхамшагта үйлэ хэрэг һаяхан болоһон байна. Энэ хадаа ЮНЕСКО гэжэ уласхоорондын эмхи зургаанай үүсхэлээр Париж хотодо «Буряадай заншалта искусство» гэжэ выставкэ эмхидхэгдэжэ, олоной һонирхол, анхарал татаа.

КПСС-эй ЦК-гай ноябриин (1982 он) Пленум дээрэ онсолон тэмдэглэгдэһэнэй ёһоор, совет хүн тухай, тэрэнэй оюун бэлигэй хүгжэлтэ тухай оролдолго партиин шухала, программна зорилго байгаа, байһаншье зандаа.

Энэ хуудаһанай материалнуудые КПСС-эй обкомой лекторнүүдэй бүлэг бэлдэбэ.

АГУУЕХЭ ИЛАЛТЫН ПАМЯТНИК

1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаhан Илалтын памятник фашизмтай тэмсэлдэ манай Эхэ оронoй гаргаhан залиршагүй баатаршалгые мүнхэлхэ байна. Илалтын памятник болон Алдар Солын залтай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай музейн проект табиха дурадхалые КПСС-эй ЦК-гай Политбюро hайшаагаа. Түс ансамбль Москвадахи Поклонно хада дээрэ байгуулагдаха юм.

Тэрэнэй эрхим hайн проект зохёохо гэhэн конкурсдо элитэ ехэ совет скульпторнууд, архитекторнууд хабаадаhан байна. СССР-эй Соёлой министерство авторнуудхүтэлбэрилэгшэдэй коллективые байгуулаа. Социалис Ажалай Герой Н. Томский тэрэниие толгойлно. Скульпторнууд О. Кирюхин, Ю. Чернов, архитекторнууд Я. Белопольский, Л. Голубовский, А. Полянский, Б. Рубаненко, уран зурааша-монументалист Ю. Королев гэгшэд тэрэнэй бүридэлдэ ороно. СССР-эй Оборонын министерствын Сэрэгэй түүхын институдай мэргэжэлтэд проектын научна консультантнууд болоно.

Улаан гранит шулуугаар бодхоогдоhон памятник «Илагша-арад» гэhэн темые удхалан харуулhан олон дүрсэтэй композици болохо байна. Авторнуудай hанамжын ёhoор Коммунис партиин хүтэлбэри доро бата нэгэдэлтэй, нягта жагсаалтай совет арадай олон үндэhэ яhатанhаа бүридэдэг манай Эхэ оронoй сахин хамгаалжа, гайхамшагта илалта туйлаhыень тэрэ hүлдэлэн харуулха зэргэтэй.

Сэрэгшэд болон партизанууд, хүдэлмэршэд болон тариашад, интеллигенциин түлөөлэгшэд — дайнай агууехэ ба түбшэн дарүү ажалшад, Илалтын аша туhада өөhэд өөhэдынгөө түшаал бүхэндэ шэн габьяатайгаар, эрэлхэг зоригтойгоор дайлалдаhан, хүдэлhэн бүхы хүнүүд Ленинэй түг доро жагсажа, урагшаа дабшана. Скульптурно - архитектурна композицинууд дайн тухай номой бүлэгүүд шэнгеэр харагдана. Тэдэнэр эгээл асари ехэ байлдаанууд тухай хөөрэхэл. Үхэлэй аюулые гаталан дабаhан баатар зоригто хүнүүдэй образуудые байгуулхал.

Ансамбльда таарамжатай зохидоор ниилэн нэгэдэhэн музей Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай уран зурагай түүхэ-бэшэг болохо байна. Уран зурагай искусствын бүхы түхэлэй, жанрай зохёолнууд эндэ табигдаха юм. Дайнай жэлнүүдэй документнүүд, тэрэ үедэ зэдэлhэн дуунууд, илагшаарадай баатаршалгые магтан дуулаhан поэзиин ба прозын эрхим хуудаhанууд — үгэ болон хүгжэм тэдэ жэлнүүдэй оршон байдалые бури hайнаар мэдэрхэдэмнай туhалха бшуу.

Эгээл үнэтэ нангин зүйлнүүдынь Алдар Солын зал соо табигдахаар шиидхэгдээ. Сагаан мрамораар хэгдэhэн стеллэнүүд дээрэ Советскэ Союзай Геройнуудай, Алдар Солын орденой дүүрэн кавалернүүдэй, нэрэнүүд hиилэгдэхэ. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үеын сэрэгэй элитэ ехэ начальнигуудай бюстнүүд эндэ табигдаха.

Энэ асари ехэ хараа түсэбые бэелүүлхэ хүдэлмэри эхилэнхэй. Поклонно хада болон 120 гектарай талмай дээрэ хабтайн нэмжыhэн паркын дэбисхэр шэнэдхэн хубилгагдажа байна.

(ТАСС).

АЛДАРТА ОЙЕ УГТУУЛАН

Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн баярта зорюулагдаhан тоосоото концерт гүрэнэй оперо болон баледэй академическэ театрта февралиин 15-да болобо. Эндэ М. Глинкын нэрэмжэтэ дуушадай бүхэсоюзна конкурсын лауреат, РСФСР-эй арадай артист Дугар Дашиев бэлиг шадабаряа харуулба. Совет композитор Георгий Свиридовэй бэшэhэн, С. Есенинэй мүнхэ дурасхаалда зорюулагдаhан хүгжэмтэ драмаар бэлигтэй дуушанай тоосоото концерт эхилээ.

hүүлэй хорёод шахуу жэлэй туршада Буряадаймнай оперо болон баледэй академическэ театрай эрхим дуушадай нэгэн Дугар Цыренович Дашиев түрэл арадаймнай искусствада онсо hүүри эзэлнэ. 1968 ондо М. Глинкын нэрэмжэтэ дуушадай бүхэсоюзна конкурсын лауреадай нэрэ зэргэдэ хүртөө hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо Свердловскын оперо болон баледэй театрта дуулаа, hүүлдэнь совет залуушуултай хамта Болгари ошоо бэлэй. Удаань Ураалай гүрэнэй консерваторие дүүргээд, түрэл театртаа амжэлтатайгаар ажаллажа байна. Республикын шангай лауреат Д. Дашиевта хүнгэн харгы байгаагүй. Үдэр бүриин ажал, репетици...

Мүнөө үедэ бүхэдэлхэйн болон ород классическа оперонуудта гол партинуудые дуулаа. Москва, Тбилиси болон бусад хотонуудаар, Дундада Азиин республикануудаар дуушан аяншалжа, түрэл Буряадайнгаа дуунуудтай танилсуулhан, олон тоото оперонуудта хабаадаhан байна. 1979 ондо Москва болон Ленинградта үнгэрhэн театрай гастрольнуудай үедэ олониитэ, шүүмжэлэгшэд артистын бэлигые үндэрөөр сэгнээ hэн. СССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ олон тоото концертнүүдтэ, мүн Вьетнамай Социалис Республикада үнгэргэгдэhэн СССР-эй Соёлой үдэрнүүдтэ арадай артист хабаадаа юм. Тэрэнэй гүйсэдхэhэн Отеллын, Кавардоссиин, Хозегэй, Алексейн, Энхэ Булат Баатарай болон бусад геройнуудай партинууд оперно театрай репертуарые мүнөөшье шэмэглэжэ байна...

Концертын үдэшэ А. Андреевэй олон дуунууд ханхинаа. «Инаг дураяа гамнаарай», «Эжымни», «Түрэл нютаг тухай дуун» гэhэн зохёолнуудые Д. Дашиев гоёор дуулаба. Театрай концертмейстер, Буряадай АССР-эй габьяата артистка Дарима Линховоин фортепиано дээрэ дуунуудайнь хүгжэм наадаба.

Б. Ямпиловай «Үхэлhөө хүсэтэй» («Сильнее смерти») гэжэ нэрлэгдэhэн шэнэ оперohoo Дашиин партиие артист дуулаа. «Вьетнам-Хошимин» гэhэн дуун вьетнам хэлэн дээрэ эрэлхэг зоригтойгоор ханхинаба.

Концертын хоёрдохи хубида Зүүн Сибириин гүрэнэй соёлой институдай ород инструментнүүдэй ансамбль (хүтэлбэрилэгшэнь Е. Тихонов) артистын дуулаhан дуунуудые дэмжэбэ. Булаховай, Яковлевай, Липатовай романснуудые Д. Дашиев гоёор дуулажа, харагшад халуунаар үгтаба.

Шамогэй «Минии Киев» гэhэн дууе бэлигтэ дуушан гүйсэдхэжэ, украин хэлэнэй уран нугалбари зүбөөр хэрэглэнэ.

Соёлой институдай ахалагша багша Е. В. Тихоновэй хүтэлбэрилдэг ансамбль энэ үдэшэ олон зохёолнуудые гүйсэдхэбэ. Жэшээнь, Г. Хименесэй «Луис Алонсын түрэ найр» гэhэн интерменди, «Метель» гэжэ кинофильмда Г. Свиридовэй зорюулан бэшэhэн романс болон бусад зохёолнууд олоной анхаралда дурадхагдаа. Илангаяа түс институдай багша А. Прибыловой хүгжэмтэ зохёол республикадамнай эбтэй этэйгээр ажаhуудаг оротон, буряад, ород, шэмээшэг үндэhэ яhатанай жаргалта ажабайдалые зураглана.

Түрэл республикымнай агуу ойн хүндэлэлдэ зорюулагдаhан РСФСР-эй арадай артист Д. Дашиевай тоосоото концерт шэнэ программатай танилсуулаа, бэлиг шадабариин улам үргэhые гэршэлээ.

Б. ДЫМБРЫЛОВА.

СОЁЛОЙ hОНИН

ЗОРИЛГОНУУДАА ТОДОРХОЙЛБО

Буряадай АССР-эй Соёлой министерствын ээлжээтэ заседани hаяхан үнгэрбэ. 1982 оной хүдэлмэриин дүнгүүд, ерээдүйн зорилгонууд тушаа элидхэл Буряадай АССР-эй соёлой министр Д. З. Жалсараев хээ. Арадай депутадуудай горсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагые даагша Е. Н. Прокопьев, Северобайкальск хотын искусствын hургуулиин директор Л. С. Давыдова, Үдын (Хориин район) соёлой комплексын директор Б. Д. Цыдыпов, Буряадай оперо болон баледэй академическэ театрай ахамад режиссер С. Д. Будажапов, соёлой хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай обкомой түрүүлэгшэ С. Ф. Миронова, Композиторнуудай холбооной правлениин түрүүлэгшэ С. С. Манжигеев, Баунтын арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагые даагша В. И. Бакуменко, Зэдын түбэй библиотекын директор Г. С. Трутнева гэгшэд элидхэл зүбшэн хэлсэлгэдэ хабаадаhан байна.

Коллегиин заседанида Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо С. В. Ангапов хабаадажа, дэлгэрэнгы үгэ хэлээ.

Соёл-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай кадрнуудые бэлдэхэ, соёлшодто ажаhуудалай талаар эрхэ байдал тогтоохо, КПСС-эй ЦК-гай майн, ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые олоной дунда нэбтэрүүлхэ, ниитын малай үбэлжэлгын үедэ хүдөөгэй ажалшадые бүри hайнаар хангаха талаар, мүн профессиональна искусствын коллективүүдэй үг зорилгонууд тушаа асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ. Суглаанай түгэсхэлдэ соёлой эрхим хүдэлмэрилэгшэд, коллективүүд шагнагдаа. Соёлой талаар эрхимээр хангаhанайнгаа түлөө Хэжэнгын, Кабанскын, Яруунын болон бусад районууд шагнагдаа. Прибайкалиин районой библиотекэнүүдэй хүдэлмэри эрхим гэжэ сэгнэгдэжэ, партиин обкомой болон Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дамжуулгын Улаан тугта хүртөө. Тиихэдэ Зэдын, Хяагтын районуудай библиотекэнүүд тусхай шанда хүртэбэ. Республикын соёлшод Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойе угтуулан, зорилгонуудаа элирхэйлээ, 1983 ондо абтаhан уялгануудаа баталаа.

Б. ДАРИЕВА.

МАЛШАДТА ЗОРЮУЛАН

Ниитын малай үбэлжэлгын үедэ хүдөөгэй ажалшадта ехэ анхарал хандуулагдана. Жэл бүри манай райондо клубна арбан хоног үнгэргэнэбди. Тээмэндэ нимэ тусхай үдэрнүүдые эмхидхээбди. Түрүүшын үдэр нэгэ ниитэ политическэ үдэр КПСС-эй райкомтой сугтаа үнгэргэжэ, нэгэ хэдэн лекци, хөөрэлдөөнүүдые олоной анхаралда дурадхаабди. Ленинэй дурасхаалда зорюулагдаhан номой выставкэнүүд эмхидхэгдэж, плакадууд гаргагдаа. Малшадай байрануудые шэмэглэхэ хэрэгтэ соёлшод эдэбхитэйгээр хабаадана. «СССР-эй Эдеэ хоолой программа — бүгэдэ арадай хэрэг» гэhэн уряа доро тэдэнэр фермэнүүд дээрэ соёлой үдэрнүүдые үнгэргөө. Нэрлэбэл, «Эрдэм», «Одон» совхозуудай малшадые тусхай соёлой үдэрнүүд ехэтэ баясуулаа.

Илангаяа «Родина» колхозой гахайн фермэ дээрэ 2 үдэрэй туршада үнгэргэhэн соёлой үдэрнүүд олоной анхарал татаа. Зоотехнигэй хүтэлбэри доро гахайшадай дунда конкурс үнгэргэгдөө. Литературын тусхай выставкэдэ, амаршалгын концертдэ соёлшод эдэбхитэйгээр хабаадаhан байна. Буряадай АССР-эй байгуулагдаhаар 60 жэлэй ойн хүндэлэлдэ шэнэ уялгануудые hаалишад, малшад, гахайшад абаа.

Клубна арбан хоногто олон клубууд эдэбхитэй үүсхэл гаргаа, hонирхолтой хүдэлмэри ябуулаа. Хонхолойн (директорынь Е. Г. Бойко), Подлопаткын (директорынь Т. Лисичникова), түбэй (Л. Н. Гуслякова) соёлой байшангуудай хүдэлмэрилэгшэдые онсолон тэмдэглэхээр. Энэ үедэ 70 концерт харуулагдаа, 69 лекци, хөөрэлдөөнүүд, 9 аман журнал эмхидхэгдээ. Хамтадаа малшадай 162 байра гэхэ гү, али үгышье haa 1678 хүн соёлой талаар хангагдаhан байна. Ингэжэ КПСС-эй ЦК-гай майн, ноябриин (1982 он) Пленумүүдэй шиидхэбэринүүдые олоной дунда нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Т. МАШАНОВА.

Мухар-Шэбэрэй районой арадай депутадуудай райсоведэй гүйсэдкомой соёлой таhагай методическа түбэй хүдэлмэрилэгшэ.

ХОДОДОО ХҮЛЕЭНЭ

Хурамхаанай райондо фермэ болон отарануудта клубна арбан хоног hаяхан үнгэрөө. Ехэ программатай концерт малшадта соёлшод харуулба. Тусхай аман журналнуудые тэдэнэр эмхидхэhэн байна. Илангаяа «СССР-эй Эдеэ хоолой программа—бултанай ба хүн бүхэнэй хэрэг», «Гоё hайханай орондо» гэжэ нэрлэгдэhэн аман журналнуудые онсолон тэмдэглэхээр. Энэ арбан хоног соо литературын шэнжэлгэнүүд, уласхоорондын темэдэ зорюулагдаhан лекцинүүд эмхидхэгдээ.

1982 оной намар районой хүүгэдэй хүгжэмэй hургуулиин дэргэдэ «Нотки» гэhэн агитбригада байгуулагдаа hэн. Эдир хүгжэмшэд—чанза, баян дээрэ наададаг үхибүүд клубна арбан хоногто эдэбхитэйгээр хабаадаба.

Малшадые хангаха үедөө соёлшод, клубай хүдэлмэрилэгшэд магнитофон хэрэглэнэ. Районой эрхим хүнүүдэй, малшадай хөөрөө магнитофон дээрэ тэдэнэр бэшэжэ абана. Жэшээлхэдэ, дүршэл ехэтэй хонишон С. Н. Банаевагай, түрүү hаалишан В. М. Меньшиковагай, миндаhан дээрэ бэшэгдэhэн хөөрөөн илангаяа залуу малшадые, хонишодые hонирхуулаа.

Б. БАЛЬЖИНИМАЕВ.

ЭРДЭМТЫН ДИССЕРТАЦ[И]

hүүлэй жэлнүүдтэ СССР-эй Наукануудай академиин Сибириин отделениин Буряадай филиалай Зүүн зүгые шэнжэлдэг таhагай буддологиин секторые даагша Регби Ешиевич Пубаев түбэд түүхэтэ бэшэгүүдые шэнжэлhэн байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ Новосибирск хотодо Р. Е. Пубаевай «XVIII зуун жэлэй түбэд историографиин памятник Пагсам-Чжосан мүн» гэhэн номынь барлагдан хэблэгдэhэн юм. Тиихэдэ үшөө шэнжэлэгдээгүй энэ асуудалые хүсэд дүүрэнээр, тон наринаар, мүн дэлгэрэнгыгээр харуулан, докторско диссертаци болгон СССР-эй Наукануудай академиин Зүүн зүгэй институдай Ленинградска отделениин эрдэмтэдэй тусхай соведэй заседани дээрэ хамгаалhан байна. Тусгаар томилогдоhон оппонентнүүд—элитэ индолог, СССР-эй Наукануудай академиин гэшүүн-корреспондент Г. М. Бонга[рд-Левин], түүхын эрдэмэй докторнууд Р. [...] И. Ш. Шифман гэгшэд Р. Е. Пуб[аевай хү]дэлмэридэ үндэр сэгнэлтэ үгэhэ[н]. Мүн тиихэдэ энэ хүдэлмэриие[нь] сэгнэhэн hанамжанууд ерэhэн ба[йна]. [Жэшээлхэ]дэ, жэшээлхэдэ, совет элитэ ех[э] байhан академик А. П. Окладни[ков] нэлтэ hанамжанууд дурдалсаа.

Р. Е. Пубаевта түүхын эрдэмэ[й док]рой нэнэ зэргэ олгохо гэhэн зү[йл] СССР-эй Министрнүүдэй Соведэ[й дээдэ]хи Аттестационно дээдэ комисси[дэ ду]хаха гэhэн тогтоолые энэ Инсти[тудай эр]дэмтэдэй совет нэгэн дуугаар ба[таллаа].

Н. Д[...]

хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй к[андидат].

ШЕФҮҮДЭЙ ТУhАЛАМЖААР

Хүүгэдэй республиканска театрай репертуар hүүлэй үедэ яhала баян болонхой. Жэшээлхэдэ, А. С. Пушкинай «Поп болон тэрэнэй хүдэлмэрилэгшэ Балда тухай онтохон», Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ зүжэгүүд театрай репертуарые шэмэглэхэл ёhooроо шэмэглэнэ. Тиихэдэ башкир уран зохёолшо М. Каримай «Петушиная мельница», нютагай авторай «hанаамгай Зоригто» гэжэ зохёолнуудые театраймнай режиссёрнууд А. Первушин, П. Цыбанов гэгшэд найруулан табижа байна.

Манай кукольна театр эдир харагшадта гансал зүжэгүүдые табидаг ажалтай бэшэ, мүн хото, хүдөөдэ байгуулагдаhан гү, али бии боложо байгаа шэнэ коллективүүдтэ шеф ёhоной туhаламжа үзүүлдэг болонхой. Жэшээлхэдэ, Мухар Шэбэрэй районой Хушуун-Үзүүр гэжэ hууринда эмхидхэгдээд, олон жэлдэ амжалтатайгаар хүдэлжэ байhан «Талын наран» гэжэ драмкружогой коллективтэ бидэ үргэлжэ туhалдаг заншалтайбди. Ц-Б. Бадмаевай зохёолоор зүжэг табихаар тэдэнэй бэлдэхэдэнь, куклануудые бэлэглэhэн байнабди.

Эдэ үдэрнүүдтэ манай театрай коллектив хушуун-үзүүрэрхиндээ айлшалжа, кружогойнь гэшүүд болон харагшадтай хани халуун уулзалгануудые үнгэргэбэ. Харагшад «Будамшууе» нэрьемэ альга ташалгаар, хүхюу энеэдэ зугаатайгаар угтаhан байна. Зүжэгэй hүүлээр артистнууд Леонид Хамгушкеев, Сэсэг Цыренова, Милена Урбазаева, Туяна Цымпилова, режиссёр Пагба Цыбанов гэгшэд суглаарагшадта кукольна актёрой орёо hониншье ажал, өөhэдынгөө рольнууд, ерээдүйнгөө түсэб тухай хөөрэжэ үгөө.

Манай театрай коллективэй мэдээжэ уран зохёолшодой зохёолнуудта хандадаг болоhон ушар артистнуудаймнай мэргэжэлэй улам дээшэлжэ байhые гэршэлнэ. Ушарынь гэхэдэ, Сергей Васильевич Образцовой хүтэлбэриин Кукольна түбэй театр бидэнэртэ шеф ёhоной туhаламжа үзүүлдэг болонхой. hая Москваhаа бидэ «Три толстяка», «Маугли», «О, спорт, спорт, спорт!» гэжэ зүжэгүүдтэ наадаха куклануудые абажа, маша ехээр баярлабабди. Театраймнай дархашуулшье Москва ошожо, мэргэжэлээ дээшэлүүлжэ, олон юумэндэ hуража, дүршэжэ ерэдэг болоо.

С. НИКИФОРОВА.

Буряадай куклануудай театрай педагогическа талые даагша.

«Буряадхан аялгам hайхан даа...» «Байгал» ансамблиин басагад ятага дээрэ даадана.

П. БУРМАКИНАЙ фото.

ХҮДӨӨГЭЙХИД УРИЛДАБА

Селенгинск тосхондо саhаар «Урожай» бүлгэмэй областной соведэй түрүү hүүри эзэлхын түлөө мүрысөөн боложо дүүргэбэ. Мүрысөөндэ Баргажанай, Загарайн, Кабанскын, Түнхэнэй, Мухар-Шэбэрэй, Улаан-Үдын районуудай, хүдөө ажахын институт болон техникумэй командануудай зууhаа дээшэ спортсмен хабаадаhан байна.

Хоёр үдэрэй туршада үргэлжэлhэн мүрысөөндэ команда бүриhөө гурбан эхэнэр, дүрбэн эрэшүүл хабаадаа. Санын урилдаанда хабаадагшад—эхэнэрнүүд гурбан километрэй, 3X3 гэhэн эстафетэ дамжуулгаар, эрэшүүл арбан километрэй зайда, мүн 4X5 гэhэн эстафетэ дамжуулгаар мүрысэhэн байна.

Эрэшүүлэй дунда эстафетэ дамжуулгаар үнгэргэгдэhэн урилдаанда Загарайн районой түлөөлэгшэ Михаил Матаев, Валя Климова [...] урилдажа, командануудаа түрүү hүүрида гаргалсажа шадаа. Эрэшүүлэй дунда арбан километрэй зайда болоhон урилдаанда Баргажанай районой түлөөлэгшэ Владимир Перелыгин эрхимлэжэ гараа.

Хоёр үдэрэй урилдаанай дүн гаргахада Кабанскын районой команда түрүү hүүри эзэлээ.

СПОРТ · Спорт · СПОРТ · Спорт · СПОРТ

hОРИЛГО БЭЛЭДХЭЛЫНЬ ЖЭГДЭ БЭШЭ

Эдиршүүлэй дунда боксор республикын түрүү hүүри эзэлхын түлөө мүрысөөн «Труд» бүлгэмэй Спортын байшан соо боложо үргэлжэлhөөр.

Мүрысөөной гурбадахи үдэр ринг дээрэ 35 уулзалга болобо. Тэдэ эдэ уулзалгануудай бултадаа ана-мана, эсүү шанга тэмсэлдэ болоогүй байhаниинь халагмаар. Жюриин түрүүлэгшээр ябаhан — Буряадай багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй кафедрые даагша, педагогиин эрдэмэй кандидат, уласхоорондын классай спортын мастер В. А. Стрельниковтэй уулзажа, энэ үдэрэй туламдаанууд тухай hанамжаяа хэлэхыень гуйбабди:

— Энэ мүрысөөндэ аяар [...] районой суглуулагдамал командануудай хабаадажа байна. hайшаалтай гээшэ ааб[гүй]. Урдандаа Хориин, Заиграевай, Түнхэнэй районуудай эдир хүбүүд hайн hорилго бэлэдхэлтэй байжа, бусадhаа яаха аргагүй булюу байдаг hэн. Харин мүнөө бэшэшье районуудай тренернүүд hурагшадайнгаа hорилго бэлэдхэлые hайжаруулхын тула эршэмтэйгээр хүдэлнэ гэжэ hананаб.

Гэбэшье олохон уулзалгануудта али нэгэ боксерынь яаха аргагүй булюу байhанаа харуулна. Энэ ушар зарим районуудhаа hулашаг hорилго бэлэдхэлтэй эдир боксернуудай республикын түрүү hүүри эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадажа байhыень гэршэлнэ. Саашадаа тулалдаан бүхэнэй шанга тэмсэлдэ үнгэрхын тула түрүүлэн кустовой мүрысөөнүүдые эмхидхэжэ, эгээл эрхимүүдыень шэлэжэ абабал, таарамжатай ха гэжэ hанагдана. Тиигээ haa түгэсхэлэй мүрысөөн илангаяа шанга тэмсэлдэ үнгэржэ, эдир боксернуудай мэргэжэл шадабарине улам дээшэлүүлхэ байна гэжэ Валерий Александрович мэдүүлнэ.

Энэ үдэр Хориин районой эдир боксернууд илангаяа эдэбхитэй hайнаар тулалдаа. Тусхайлбал В. Намсараев, Э. Ванданов, З. Дондоков, Б. Санжиев, В. Содномов, А. Туманов болон бусад илажа, хахад финалда гараба.

Командаараа түрүү hүүри эзэлхын түлөө тэмсэлдэ Улаан-Үдын Железнодорожно болон Октябрьска районуудай эдир спортсменүүд ехэ оролдолго гаргана. Хэжэнгэhээ Ц. Гунзынов, Улаан-Үдэhөө А. Инкижинов, П. Посохов, Яруунаhаа Г. Цыденов, Хойто-Байгалhаа В. Теняев болон бусад бар хүсэтэй, онобшотой шанга сохилтотой боксернууд боложо ябаhанаа харуулаа.

Б.-М. ЖИГЖИТОВ.

ХИЛЫН СААНАhАА

ТАСС АПН

ПРАВИТЕЛЬСТВААЯ УРЯАЛНА

СТОКГОЛЬМ. Израильтай бүхы харилсаа холбоогоо таhалжа, Палестиные сүлөөлхэ эмхиие (ООП) Палестинын араб арадай ори ганса хуулита түлөөлэгшэ гэжэ мэдэрхэ уряатайгаар правительстводоо хандаhан бэшэгтэ Швециин 175 мянга гаран хүн зон гараа табиба.

Нёдондо жэлэй октябрь hарын тэн багта эхилhэн гар табилгада оронoй табяад политическэ, эхэнэрэй, залуушуулай ба ниитын бусад эмхи хабаадаhан байгаа. Гар табилгатай уряагай текст гадаадын хэрэгүүдэй ба худалдаа наймаанай министр Леннарт Будстремда дамжуулагдаа.

Ливанай газар дээрэ Израилиин эзэрхэг түримхэйлэлэй [...] хэдэн арбаад мянган амгалан тайбан зон хохидоо. Нёдондо намар Палестинын зугададагшадай байрлаhан Сабра болон Шатила лагерьнуудта хүн зониие олоорнь алаhанайнгаа түлөө Израиль харюусаха ёhотой гээд документ дотор тэмдэглэгдэнэ.

Гар табилгые суглуулга Швециин түүхэтэ национальна эрхэнүүдэйнгээ ба бэеэ даahан байдалайнгаа түлөө палестин арадай үнэн зүб тэмсэлтэй hаналаа нэгэдэлгын эгээл ехэ жагсаал боложо дүүрэhэн байна.

В. РОШЕ НАhА БАРАБА

ПАРИЖ. Франциин Коммунис партиин ба уласхоорондын коммунис хүдэлөөнэй элитэ ехэ ажал ябуулагша Вальдек Роше удаан сагай хүндэ үбшэнэй hүүлээр 78 наhандаа наhа бараба. 1964 онhоо 1972 он болотор В. Роше ФКП-гэй Генеральна секретарь байhан. Харин 1972 ондо партиин хүндэтэ түрүүлэгшээр hунгагдаhан юм.

Коммунис партиин элитэ ехэ хүтэлбэрилэгшэ, патриот, арадай түлөөлэгшэ болон гүрэнэй ажал ябуулагша наhа бараба гээд «Юманите» газетэдэ толилогдоhон ФКП-гэй Политбюрогой мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ. Социальна хүгжэлтэ дэбжэлтын, демократиин ба эб найрамдалай түлөө тэмсэдэг арадай хүсэнүүдэй холбоое бэхижүүлгэдэ В. Роше ехэ хубитала оруулhан байгаа гээд тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

ДРА-гай ПРАВИТЕЛЬСТВЫН ТҮЛӨӨЛЭГШЫН МЭДҮҮЛГЭ

КАБУЛ. 1978 оной апрель hарада национально-демократическа революциин илаhанай hүүлээр ДРА-гай правительство болон бүхы афган арад орон дотороо шэнэ байдал байгуулхые, хүгжэлтэ дэбжэлтын, амгалан байдалай, хани хүршэ ёhоной харилсаанай, хани барисаанай замаар дабшахые шиидэнхэй байhанаа мэдүүлээ hэн гэжэ ДРА-гай правительствын түлөөлэгшэ Бахтар агентствын корреспондентын асуудалда харюусахадаа мэдүүлбэ.

ДРА-гай правительство Афганистан тушаа али бүхы асуудалнуудые имагтал политическэ хэрэгсэлнүүдээр, хабаатай оронуудай правительствануудай хоорондо хөөрэлдөөнүүдые хэлэнэй үндэhөөр шиидхэжэ болоно гээд ДРА-гай правительство найдажа байhанаа үшөө дахин батална гэжэ тэрэ үргэлжэлүүлээ. Ингэжэ этигэжэ байhан дээрэhээ ДРА-гай правительство 1980 оной майн 14-дэ, 1981 оной августын 24-дэ бии байгаа асуудалнуудые эбэй ёhoop политическэ аргаар шиидхэхэ дурадхалнуудые оруулаа hэн.

ООН-ой Генеральна секретариин гаргаhан хүсэлэл оролдолгонуудые ДРА-гай правительство саашадаашье али бүхы талаhаань бүтэмжэтэй hайнаар дэмжэхэ хараатай.

Бүлэглэлнүүдтэ хабаададаггүй оронуудай гүрэнүүдэй ба правительствануудай толгойлогшонорой байгша оной март hарада Делидэ болохо VII конференци уласхоорондын оршэм соо эб найрамдалай ба хүгжэлтэ дэбжэлтын хүсэнүүдэй байдалые бэхижүүлхэ хэрэгтэ тон шухала үүргэ дүүргэхэ ёhотой.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаhанда. «Бүгэдэ арадай [...]» — түрүү бэшэг. Түмэр замшадай 1983 оной социалис уялганууд. «Ажахын тоосоон эрилтэ хэнэ» — С. Убеевэй статья. «СССР — МНР: түмэр замшадай зүблөөн» — П. Казариновай мэдээсэл. Нютаг нютагай hонин.

Хоёрдохи хуудаhанда. «Бүхы арга боломжонуудаа

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Москва. 8.55 —Дамжуулгын программа. 9.00—«Время». 9.40—Үглөөнэй гимнастика. 9.55—«Дохёогоо үгэгты, горнистнууд!». 10.40—Түбэй телевидени болон бүхэсоюзна радиогой симфоническа ба эстрадна хүгжэмэй оркестр наадаха. 11.15—«Москва шадархи нютаг. 1982-дохи он»—телевизионно баримтата фильм. 12.15—Шэнэ hонин (12.20 час хүрэтэр). 15.15—Шэнэ hонин. 15.35—«Хүдөөгэй коммунистнуудай ажал хэрэгүүд, оролдолго хэшээлнүүд»—телевизионно баримтата фильмүүдэй программа. 16.30—Ород хэлэн. 17.00—Бирмын национальна хатарай ансамблиин концерт.

Улаан-Үдэ. 17.30—«На вечной стоянке»—киноочерк.

Москва. 17.45—«Онтохондо айлшаар». «Пока бьют часы». 19.45—«Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

Улаан-Үдэ. 20.00—«Байгал». 20.30—«Здравствуй и прощай»—кинокомеди. 22.00—«Время». 22.35—Кинопанорама. 00.10 — «Мүнөөдэр—түби дэлхэй дээрэ».

МАНАЙ АДРЕС, ТЕЛЕФОНУУД: ИНДЕКС: 670000

г. УЛАН-УДЭ, ул. КАЛАНДАРИШВИЛИ, 23, редактор—2-50-96, приемная—2-54-54, зам. редактора—2-68-08, зам. редактора—2-62-62, отв. секретарь—2-50-52, секретариат—2-66-76, отделы: партийной жизни—2-69-91, пропаганды—2-56-23, промышленности и строительства—2-61-35, сельского хозяйства—2-64-36, 2-63-86, советского строительства и быта—2-69-58, культуры и школ—2-60-21, информации—2-34-05, переводов—2-54-93, писем и селькоров—2-67-81, корректорская—2-33-61, машинное бюро—2-57-63, фотолаборатория—2-33-61, отдел объявлений—2-65-54.

Республиканская [типография] [Государ]ственного комитета [Бурятской АССР по] делам издательств, [полиграфии и книж]ной торговли

Н-04337. Заказ № 41.